

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

11

EYLÜL - EKİM 2023

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

ABDULLAH KARAKAYA

AHMET ERGİN

ALİ IŞIK

AYDIN AKDUMAN

AYŞEGÜL GÜL

BEYZA ŞEN

EMAME AKMAN HARMANCI

GONCA ROYEM GÜNDOĞAN

MEHMET EMİN ÜNAL

NEVİN ARVAS

SÜLEYMAN ÇINAR

W. SOMERSET MAUGHAM

YAKUPHAN GÜLEÇ

11

EYLÜL - EKİM 2023

İmtiyaz Sahibi

Okur

Genel Yayın Yönetmeni
Yakuphan Güleç

Yayın Kurulu
Süleyman Çınar
Ahmet Yetik

Mizanpaj ve Tasarım
Ahmet Yetik

Kapak Görseli

Vincent Van Gogh, Autumn
Landscape At Dusk, 1885

İletişim

oykumenedebiyat@gmail.com

Sosyal Medya

@oykumenedebiyat

oykumenedebiyat.com

© Her hakkı saklıdır.
İki ayda bir yayımlanır.

HİKÂYENİN MESAJI MI, MESAJIN HİKÂYESİ Mİ?

“Öykücü, masasının başında hayal gücüyle baş başa kaldığında hiç gitmediği topraklarda, hiç karşılaşmadığı insanların cebinde neler olduğunu dahi görebilen kişidir.” diyor bir yazar. Söz konusu insansa kelimelerin de sınırı yok, hayal gücünün de. İnsan, zihninin kıvrımlarını dolaşırken bir gezgin gibi nice kurguya misafir oluyor, hayal gücünü yol azığı yapıp yine, yeniden düşüyor yollara. Yolculukta kâh diğer insanların kurduğu hayal sofralarından besleniyor kâh kendi hayal sofrasında nice misafir ağırlıyor.

Kurarken kurduğumuz olaylarla öğreniyoruz, öğretiyoruz. Kurgu bir yandan hayal dünyamızı inşa ediyor diğer yandan gönül dünyamızı. Kurarken hakikate doğru kuruluyoruz, cümlelerle tamamlanıyoruz. Güzel bir sözde ifade edildiği gibi: “Hikâyeler, acılar da dâhil her şeyi anlamsız olmaktan çıkartarak tekâmülün bir basamağı hâline getiriyor.”

Hikâyeler; üslup ve kelimelerin içinde saklı kalan büyülü tını vesilesiyle dilimize ayrı bir tat veriyor, estetik bir dokunuşla ruhumuzu okşuyor, kurgusuyla hayalimizi süslüyor, zihnimizin derinliklerinde gezdiriyor bizi. Bir diğer yanıyla da gönlümüzü suluyor, yeşertiyor, hayatın hakikatini, insana dair olanı tüm çıplaklığıyla seyrettiriyor. Valery’nin, “Besleyici fikir meyvenin içindeki gıda gibi hikâyenin içinde gizlidir.” dediği gibi hikâyeler bizi nice fikirle donatıyor.

Bu noktada sormamız gereken temel bir soru var: Hikâyenin mesajı mı, mesajın hikâyesi mi? Çağımızın ortaya çıkardığı modern insan; nasihatten, nutuktan, kendisini yönlendiren sözlerden hoşlanmıyor. Günümüz edebiyatının geldiği noktada okuyucuya mesajı dolaylı yollardan aktarmak, mesajı metne gizlemek en iyi yol olarak duruyor karşımızda.

Bizler günlük hayattaki olayları mesaj alalım diye yaşamayız. Hayatın bir gereği olarak yaşarız. Ama yaşarken de başımıza gelen hadiselerden gerek üzücü gerek ibret verici gerek sevindirici mesajlar alırız. Yani mesaj hayatın tabii bir noktasıdır. Yaşarken olur, amaç değildir. Sırf mesaj alalım diye olay yaşamayız. Hikâye de böyledir.

“Öykü, iktisat işidir.” der Abdullah Harmancı. Mesaj kaygısıyla yazılan hikâye rahat bir biçimde okunmaz. O metnin fazlalıkları, yükleri var demektir. Hikâye ağırlıklarından kurtulmadan tat vermez, kendini okutmaz. Bu ağırlıklardan en önde geleni de mesaj kaygısıyla yazılan cümlelerdir.

Keyifli okumalar dileriz.

Süleyman Çınar
Editör

İÇİNDEKİLER

<i>ÇİZİM:</i> AYŞEGÜL GÜL	ÖYKÜNÜN RESMİ	3
ABDULLAH KARAKAYA	KEŞİŞ EMARELERİ	4
GONCA ROYEM GÜNDOĞAN	KİRPİLER VE KOKULAR	13
W. SOMERSET MAUGHAM <i>ÇEVİRİ:</i> BEYZA ŞEN	PARTİDEN ÖNCE	17
MEHMET EMİN ÜNAL	RÜYASININ EN GÜZEL YERİNDE UYANANLARIN KİTABI: KAYBETMEDEN ÖNCE	25
EMAME AKMAN HARMANCI	UZAK BİR HAYAL	27
AHMET ERGİN	BİR SEÇİM GÜNÜ	31
YAKUPHAN GÜLEÇ	ALİ IŞIK İLE SÖYLEŞİ	36
AYDIN AKDUMAN	NİHAYET TAMAMLANASICA MAHLÛKAT	42
<i>KONUK:</i> NEVİN ARVAS	ÖYKÜ YAZMAK HİKÂYE OLMAK	45
<i>HAZ.:</i> YAKUPHAN GÜLEÇ	OKURLARA DÖKÜLEN YÜKLER	48
	ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE	50
	ÖYKÜMEN SÖZLÜK	53

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

ÖYKÜNÜN RESMİ

AYŞEGÜL GÜL

ÖYKÜMEN
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

KEŞİŞ EMARELERİ | ABDULLAH KARAKAYA

KESİŞ EMARELERİ

ABDULLAH KARAKAYA

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Daha ilk adımda dışarıdaki nemli hava etkisini kaybetmeye başlamıştı. Her çıktığım basamakta serinliği biraz daha fazla hissetmiş, basamakları bitirip koridora ulaştığımda sırtımda hafif bir ürperme bile duymuştum. Işıklar kapalı olduğu için dışarısının karanlığı otobüsün içinde bir kat daha artmış, oturacağım koltuğu bulmamı zorlaştırıyordu.

Numaraların bulunduğu kısımları ararken nereye bakacağımı bilemediğim için hareketlerim zamanla saçma bir hal almaya başlamıştı. Sanırım çaresiz ve yardıma muhtaç halimi gören muavin daha fazla dayanamadığından “Ağabey sizin koltuk kaç numara?” diye sordu. Bulabileceğime dair herhangi bir inancı yokmuş gibi yüzüme bakıyordu. “24”.

“Ağabey sen tekli koltuklardasın. Yanlış kısımda arıyorsun yerini. “Ağzının kenarındaki o bir anlığına görünüp kaybolan mimik keyfimi kaçırmıştı. Omuzlarından tutup “Ya aslında ben böyle biri değilim. Belki de senin yaştan kadar bir süredir otobüsle yolculuk yapmıyorum. Ayrıca bileti de ben almadım. Karım aldı. O biliyor koltuğun tekli olup olmadığını. Bana da bir şey söylemedi” diyerek kendimi açıklamayı çok istedim. Hayatım boyunca buna benzer anları aynı pişmanlık içinde defalarca yaşadım. Kısa bir süreliğine karşılaştığınız insanın sizi farklı tanıması. Kendinizi anlatma imkânınız

kalmadan artık o insanın hafızasında o şekilde yer almanız. İnsanın anlaşılma isteğinin dayanılmaz baskısı. “Yol uzun. Hâlâ şansım var” diye kendimi teselli etmeye çalışıp gösterdiği yere geçtim. Kitap, defter ve diğer şeylerin bulunduğu çapraz asılı çantayı boynumdan çıkartıp rafa yerleştirdim. Kısa bir kontrolün ardından yerime oturdum. Otobüs boş sayılırdı. Saate baktım. Kalkmasına 15 dakikadan fazla vardı. Dışarıdaki nemli sıcak, 15 dakikalık zorunlu beklemeden daha caydırıcı olduğu için otobüsten çıkmamaya karar verdim. Kafamı geriye yaslayıp gözlerimi kapadım. “Tüm fişleri çektim. Kapıyı kilitledim. Araba otoparkın kapalı kısmında.” Yaptığım işleri oyalanmak için sırasıyla kafamdan geçirdim. Ama biliyordum ki defalarca kontrol etmişim ve bu konuda hata kabul etmeyen bir saplantılıyım.

Üniversite yıllarından beri otobüsle yolculuk yapmamıştım. Gerçi üniversite zamanı da okulla yaşadığım şehir arası yaklaşık 45 dakikalık mesafe olduğundan tam olarak otobüs yolculuğu denemezdi benimkine. Daha çok şehirler arası otobüsü kısa süreliğine meşgul etme olabilir. Fakat şimdiki büyük meydan okumaydı. Yaklaşık 14 saatlik yolculuk. Gecenin karanlığından öğle vakti güneşin tepeden gelen yakıcı ışıklarına dek. Gerçek otobüs yolculuğu buydu işte. Çantaya alınan kitaplar, belki aklıma bir şeyler gelir diye yanıma aldığım kalem, defter ve yol için hazırlanmış şarkı

listesi. Hazırdım. En azından öyle olduğumu düşünüyordum.

Kalkış saati gelip herkes yerine yerleştğinde muavin elindeki yolcu listesiyle kontrole başlamıştı. Herkese önce numarasını sonra gideceği yeri soruyor gelen cevaba göre konuşmayı devam ettiriyor veya kesiyordu. “Kaptan tamam” sesinin ardından otobüs sarsılarak çalıştı. İlk sarsılma sonrası motor daha az gürültülü ve sakin bir hal alınca hareket ettik. Neredeyse her şehirde aynı olan otobüs terminalinin neredeyse aynı olan tüm insanlarını geride bırakarak asfalta çıktık. Asfalt... İnsanın, doğanın üzerine beceriksizce resmettiği çirkin dövme. Birleşen, ayrılan, yuvarlaklar çizen, kimi zaman üzerinde delikleri olan ve uzayıp giden lacivert çizgiler. Üzerinde ilerlediğimiz asfalt da bunlardan biriydi. Biraz daha yeni gibi duruyordu sadece. Mesafeleri kısaltıp konfor sunmuştu. Ama elimizden farklılığımızı almıştı. Tek tip yollar tek tip maceralara çıkıyordu artık.

Camdan dışarıya dalgın dalgın bakarken, içimden ışıklar sönmeden son kez içeriye göz atmak geldi. Dönüp baktığımda diğer yolcular çoktan içlerine gömülmüş, gözleri ya ellerindeki telefonlarda ya da yoldaydı. Az sonra ışıklar söndü. Muavin bir dahaki anonsa dek sürecek uzun süreli sessizliği öncesi son sözlerini söylemişti. “İsteyen oturduğu yerin üst kısmındaki küçük ışıkları kullanabilir.” Ben de öyle yaptım. Epeydir okumak

istediğim kitabı bu yolculukta okuyabilirdim. Hatta belki diğer kitabı da. Yerimden kalkıp rafa uzandım. Çantanın içinden kitapları çıkarırken belki iyi bir şeylere denk gelir ve not alabilirim diye kalemle defteri de aldım. Yerime tekrar geçerken hangi kitabı seçeceğimi daha belirlememiştim. Zamanın bolluğu seçim konusunda kafamı karıştırıyordu. Daha fazla ikilem yaşamamak adına biraz da şansıma güvenerek daha ince olanı tercih ettim. Elimi şişe kapağını andıran yuvarlaklara doğru uzattım. Her ikisini de açtım. Sarı ile beyaz arası bir renk kaplamıştı ortalığı. Bir müddet gözlerimin ışığa alışmasını beklemiş sonra ellerimin arasındaki kitabın sayfalarını kokladıktan sonra okumaya başlamıştım. Çocukluktan kalma bir alışkanlıktı. Kâğıdın o kokusuyla tanıştığımdan beri bırakmadığım bazen kalabalıkta yapmaya utandığım okuma öncesi ritüelim. Yayınevi, kitabın içeriği ve yazar ne kadar farklı olursa olsun koku hep aynıydı. Kokunun beni alıp gittiği yerde hep aynı yerd. Mahallenin kitapçısı. Çat pat okurken aldığım bol resimli çocuk kitaplarının ardından ilk gençlik serüvenim klasikler ve sonrasında “Bir de bunlara baksana” diyerek önüme konan dergiler. Kitap kokusu dediğim çocukluğum, mahallem, ilk heyecan ve masumiyetin kokusuymuş. Yaşlandıkça daha iyi anlayabiliyordum.

İlk birkaç sayfa zor olmuş fakat sayfalar geçtikçe girebilmiştim kitaba. Otobüsten çıkıp sayfaların arasına geçmiştim. Işık çok güçlü sayılmazdı. Koltuk ise okumak için pek müsait değildi. Fakat hikâye aklımdaki sinemaya ulaşıyor, karakterlerin ses tonuna dek her şey yerli yerine oturmuş uyum içerisinde ilerliyordu. Ta ki önümdeki koltuğun arkaya, bana doğru eğilmeye başlamasıyla. Kısmen ters olan ışığın açısı iyice kaybolmuştu. Çok rahatsız edecek kadar olmasa da kitap okumak için gerekli fiziksel durumu ortadan kaldırmıştı. Keyfim kaçmış, istemeyerek kitabı önümdeki koltuğun arkasındaki filenin içine bırakmışım. Yolun devamı için müzik dinlemeye karar verdim. Tekrar raftaki çantayı almak için oturduğum yerden kalktım. El yordamıyla çantanın bölmelerinden birinin ancak dip kısımlarında bulabildiğim kulaklığı aldıktan sonra yerime geçip kulağıma yerleştirdim. “Bari bu sefer bozulmasın” temennisiyle gevşeyip koltuğa yayılmaya çalıştım. İlk notaları duyunca istemsizce “Tam bir giriş parçası” demiştim. Gülümsüyordum. Muavin o an yüzümü görse bu sefer ne kadar anlatsam da kafasından silinemezdim. Ama önemi yoktu kaçan keyfim biraz da olsa yerine gelmişti.

Savaş zamanı geçen hüzünlü bir şarkıydı. Eski bir Sovyet askerinin akoru kaçmış gibi tınlayan piyanoya karışan titrek

sesi. Şarkının içinde uzaktan uzağa duyulan top sesleri. Sözlerin arasında bir yerlerde duyulan derin bir iç çekme. Ruhunu ve aklını kemiren savaştan dolayı arkasında bıraktıkları. Köşe başında bekleyen ölümün korkusu. Melankoli de cabası. Aramızda bulunan zaman farkının her şeyi kolaylıkla ayırırken duygularımızı ayıramaması. İncecik bir camın iki yüzü; karanlık bir otobüsle ondan daha karanlık yol ve o incecik cam üzerinde gezinen notaların bana hissettirdikleri. Keyfimi biraz da olsa yerine getiren buydu. Hissetmek istediğim duygular birbirinin peşi sıra kulağımdaki ezgiye takılmış akıyordu. Asker kafasını gizlendiği siperin girişine dayarken ay da köşeye dayadığı silahının kabzasında. Benimse alnım soğuk cama dayalı, gözlerim asfaltın parlaklığıyla beliren ayın yansımasında. Ayın asfalt hâli...

Yerimizi tam olarak bilemesem de otobüsün hızı ve manevralarından tepelerden inmeye başladığımız anlaşılıyordu. Yandaki koltukların tarafını göremiyordum. Kendi tarafımdan kesintili olarak görebildiğim ise koyuluğun aşağılara indikçe azalmaya başlamasıydı. Kestirebildiğim kadarıyla bir gölün kenarına iniyorduk. Gölü çevreleyen yola indiğimizde heyecanlanmışım. İlk defa gece vakti bir göl görüyordum. Gecenin karanlığı göle indiğinde incelmış, karanlığına sakladığı göl ancak bu şekilde ortaya çıkmıştı. Çevresine kurulmuş köylerin cılız ışıkları, evlerin sanki göl

manzarasını kaybetmemek için yana dizilmiş halleri, kulağıma fısıldanan şarkılara tam yerinde eşlik ediyorlardı. Karanlık tüm farklılıkları alıp götürmüştü. Biraz önceki umutsuz sesin sahibi askerden, sözleri olmayan başka bir parçaya geçmiştim. Yolun kıvrımları ruhumun kıvrımları haline gelmiş ışık tuttukça ilerliyor, kafamı dayadığım cama aklıma gelen her şeyi yazmayı o kadar çok istiyordum ki.

Oturduğum yerden yükselmeye başladım. Otobüsten çıkıp gökyüzüne oradan da atmosferin tek tek her katına geçtim. Yükseldikçe önce otobüs küçüldü sonra yol sonra şehirler sonra dünya. Soluksuz kalmaktan korktum. Çocuksu korkuyla nefesimi tutabildiğim kadar tuttum. Dayanamayıp kendimi bıraktığımda nefes alabildiğimi görüp rahatlamıştım. Nefesimle uğraşırken farkında olmadan hızlanmış, aklımın alabildiği her yerden iyice uzaklaşmış ve güneşi bile göremez olmuştum. Nasıl gidebildiğim hakkında pek bir fikrim yoktu. Ama şikayetçi değildim. Samanyolunu geçip evrenin bilinmez kısmına geldiğimde bir anda durdum. Boşlukta hareket etmeksizin salınıyordum. Gözlerimin alabildiği tüm her yer mucizeydi. Evren tüm ihtişamıyla gözümün önünde deviniyordu. Yok olan ve yeniden doğanlar. Her şeyden habersiz tüm dinginliğiyle devam edenler. Her boyut her anıyla gidip geliyordu. Bir müddet şaşkınlıkla etrafı izlemeye koyulmuşken birdenbire karşımda saçlı sakalı

birbirine karışmış biri belirdi. Boyunu aşan sopasına dayanmış, derisinin üzerinde garip şekiller bulunan, dişleri olmadığı için dudakları ağzına doğru büzülmüş gözleri olmayan bir insan. Gözleri görmeyen değil gözleri olmayan. Göz çukurları bulunmayan. İyice yanıma yaklaştığında her ne kadar korksam da uzaklaşmadım. Sanki aramızdaki mesafeyi biliyormuşçasına yerinde bir zamanlamayla sol elini açık hale getirip avuç içi tam göğsüme degecek şekilde dokundu. Konuşmamıştı. Zaten istese de konuşamazdı. Çünkü gözleri gibi dili de hiç olmamıştı. Gerek de yoktu. Dokunmuş ve evrenin en başından beri olan her olayı en küçük ayrıntısına kadar anlatmıştı bana. Işık olmuştuk. Aynı anda her yere ulaşır her yerden ayrılıyorduk. Hem her şeydik hem de hiçbir şey. Keşişten başka bir şey olamazdı karşımdaki. Kelimelere ihtiyacı kalmayan. İnsanlığın aşına olmadığı başka bir dil kullanan. Göğsümdeki elin uzantısı olan koluna dikkatlice baktığımda bir deri bir kemik kalmış haliyle acınası duruyordu. Kafasında bir zamanlar beyaz olduğu belli olan rengi solmuş sarık, üstünde

parça parça koyu renk yelek ve mevcut yamaları kadar yamanması gereken delikleri olan şalvarıyla benim zihnimdeki keşişti. Aslında ışıktan ibaretti. Aklımın kaldırabileceği görüntüyü evren karşımdaki keşiş haline getirip göndermişti. Elini göğsümden kaldırdıktan sonra sanki gitmek istermiş gibi parmağıyla karşıyı gösterdi. Karşıda ne var? Orada ne yapacağız? Asıl önemlisi oraya nasıl gideceğiz? diye düşünürken ellerimdeki gümüş kürekleri görmemle korku içinde düşürmem bir oldu. Ne zaman gelmişti bunlar? Biz ne ara sandala yerleşmiştik? Her cevapsız soru arkasından cevapsız onlarca soru getiriyordu. Bir şey demeden sandala yerleşti. Ardından ben geçtim. O ön tarafta gösterdiği yöne doğru oturmuş benim tam ortaya geçip küreklere asılmamı bekliyordu. Oturdum. Gümüş kürekleri sandaldan aşağı doğru indirip önden geriye doğru hareket ettirmeye başladım. Yaptığım harekete ben bile inanmazken bana sırtı dönük keşişin her andan bu kadar emin şekilde hareket etmesi irademin dışında davranmama yol açıyordu. Hareket eden kürekler sandalı da hareket ettirmeye başlamıştı. Evrenin tam ortasında sonsuzluğun içinde yol alıyorduk. Arkasında olmama rağmen bacaklarının aldığı şekilden bağdaş kurduğunu anlayabilmişim. Keşiş

ellerini,

üzerinde bulunan
şekillere sırayla
yerleştirip

bekliyordu. Yol boyunca girmesi gereken şifreler gibi elini üzerinden kaldırdığı her şekil bir müddet parlıyor parlaması geçince diğer şekle geçiyordu. Daha ne kadar kürek çekmem gerektiği bilmiyordum fakat üzerindeki şekillerin durumuna bakılırsa yolumuzun bitmek üzere olduğunu tahmin edebiliyordum. Son parlamadan sonra sopasını durmam için havaya kaldırdı. Küreklere asılmayı bıraksam da sandalın süzülmesi devam etmişti bir süre daha. Sandal tamamen durduğunda kalkmak için kürekleri yerlerinden alıp sandalın içine bırakmış ve kafamı kaldırmıştım ki keşişin sandalın dışında beni beklemekte olduğunu gördüm. Artık şaşırıyordum. İnip yanına ulaştığımda bu sefer önden benim yürümemi ister şekilde eliyle yol verir gibi yaptı. Öne geçmiş henüz birkaç adım atmıştım ki sırtımda elini hissettim. Ve o anda gözlerim açık binlerce rüya ile beraber binlerce kâbus gördüm. Keşişin avucundan sırtıma işleyen sonsuz sayıda gözün gör dediği idi bu. Nesiller boyu geçmişimi ve geleceğimi tek bir anda görüp yaşadım. Gördüklerim arttıkça sırtımdaki acı artıyor, keşişin parmakları altında eziliyordum. Biraz daha böyle devam ettikten sonra keşiş elindeki sopayla iki defa yere vurdu. Acıdan sıkıldığım gözlerimi açtığımda etrafta yıldızlardan ve sırtımdaki ufak sızıdan başka bir şey yoktu. Parmak uçlarımda yürüdüğüm uçları sivri, parlaklığı yaklaştıkça artan yıldızlar.

Koyu lacivert evrenin üzerine gelişi güzel serili. Kimileri çok ufak kimileri devasa. Üfledikçe uçuşan kozmik kıvılcımlar. Yavaş yavaş hepsi karşımda toplandı. Sayısız yıldızın tek bir yıldıza dönüşüp parıldamasını izlerken ışıktan kör olmak üzereydim. Ufak kıpırdamaları gittikçe daha hızlanmaya başlamış, kâbus gören bir insanın göz hareketlerine benziyordu. Bir şey olmak üzereydi. Ben de eşiğinde habersizce duruyordum. Karşımda duran yıldızların hepsi göz açıp kapayıncaya kadar dağılıp üzerime doğru tüm hızlarıyla gelmeye başladılar. Yanımdan geçip geçmediklerini sivri uçlarının vücudumda açtıkları çiziklerden hissediyordum. Her çizik sonrası koyu lacivert evrenin rengi kırmızıya, tadı ise kana dönüyordu. Yükseldiğim tüm katmanları bir anda geçip otobüse tekrar gelmiş fakat hızımı kontrol edemediğimden adeta düşmüştüm. Şaşırtıcı olan düşmem değil, geri döndüğümde otobüsü yerinde bulamamamdı.

Her şey bitmişti. Sessizlik ve karanlık sardı ortalığı tekrar. Gözlerimi aralamaya çalıştım. Her yanımda sızlıyordu. Sesler duyuyor ama neler olduğunu anlayamıyordum. Daha sonra kesik kesik gördüğüm kareler olmuş fakat neler olduğunu bir türlü çözememiştım. Mantiğim aklımla olan bağı koparmış hiçbir neden sonuç ilişkisi olmaksızın olayların tümünü önüme sermişti. Her şey hızla geçiyordu. Evren, Sovyet askeri, kör

keşiş, asfalt yol, muavinin alaycı gülüşü, notalar, yıldızlar, çizikler... Üşümüş ve çok susamıştım. “Buz gibi bir bardak su ne iyi olurdu” diye geçirdim. Aslında hasta olma korkusundan elime almayacağım suyu şimdi bu şekilde istemem garipti. Üstelik bu kadar üşürken. Durumun nasıl üstesinden gelebileceğimi düşünürken keşiş ansızın yanı başımda belirdi. Onu görünce dışarıdan kendimi de görür hâle gelmiştim. Yerde yüzükoyun uzanır haldeydim. Sırtımda oluşmuş bir el izi, susuzluktan çatlayan dudaklarım ve vücudumun çizik içindeki yerleriyle yerde yatan ben. Yere çömeldi keşiş. Sarığını yavaşça çözüp yere serdi. Üstüne nereden getirdiğini görmediğim bir yıldızı koydu. Kopararak küçük parçalara ayırmaya başladı. Ardından sarığıyla üzerlerini tamamen örtüp parçaları toz haline getirene dek sopasıyla ezdi. Her vuruşu kalp atışlarımdı sanki. Tamamen ezip toz haline getirdiğine emin olduktan sonra

önce bir miktarını başımdan ayaklarıma doğru serpip sonra kalan kısmını sırtıma, dudaklarıma ve çizilen her yere özenle sürdü. Vücudum rahatlamıştı. O ana dek bana doğru çevirmediği suratını keskin bir şekilde bir anlığına çevirip avucunu açarak elinde kalan son zerrelere tüm gücüyle yüzüme üfledi. Ruhum da rahatlamıştı.

Hastane odasıındaydım. Pencereden gelen ışığa bakılırsa sabah olmalıydı. Karımı fark ettim önce. Daha sonra çocuklar, annem ve babam. Herkes odanın içinde bir yerlerde oturmaktaydı. Kimi televizyona bakıyor, kimi esniyor, kimi dua okur gibi başı öne eğik mırıldanıyordu. Karım başımda endişeli gözlerle bana bakmış “Buna da şükür” demişti gözlerimi açtığımı gördüğünde.

Ağzımı açma fırsatı vermeden “Bir şey deme. Dinlen sadece” diye ekledi.

Bilincim gözlerimin hızına yetişememiş hâlâ neler olduğunu anlayamamıştım.

“Ne dinlenmesi ne şükürü ? Otobüs... Sen...Siz... Ben... Buraya nasıl geldim?”

Konuşmamdan hoşnut olmamış yüzünden sitem etmeye hazırlandığı görülüyordu.

“İlla konuşman lazım değil mi? İnatçılığın tutmasın yeter ki.”

“Ya bırak söylenmeyi anlat ne olmuş, ne oluyor?”

Her cümlede artan heyecanım son cümlemde sinirli bir şekilde çıkmıştı. Karım durumu fark etmiş çok da bozuntuya vermeden “İyi nasıl istersen!” diyerek başlamıştı anlatmaya. “Otobüsünüz gece yarısı civarında etrafından geçtiğiniz gölün olduğu tarafa doğru yoldan çıkıp yuvarlanmış, yuvarlanma sırasında da tüm camları patlamış. Yolcuların büyük kısmı bu yüzden farklı yerlere savrulmuş. Ölü yok fakat ağır yaralı sayısı fazla diyorlar. Seni de toprakla yolun

kesiştği yerde cam kırıklarının üzerinde kendinden geçmiş bir hâlde bulmuşlar.”

“Verilmiş sadakamız varmış.” Annem sevinç gözyaşları içindeydi konuşurken. “Hâlini gördüğümüzde çok korkmuştuk. Her yerin çizik ve morluklar içindeydi. Doktorlara defalarca kontrol ettirdik. Ciddi bir şey yokmuş. Asıl korkumuz sırtındaki. Neredeyse tüm hocalar baktı ama anlayamadılar. Sonra da bir şey bulamayınca düşmeye bağlı oluşmuştur deyip gittiler. Biz annenle memlekete haber vere...”

Duyduklarımdan dolayı ürpermiştim. Geri kalanları dinleyememiştim bile. Babam anlatırken öylece durmuştum. Konuşmadan, tepki vermeden. Başka bir şey yapamazdım zaten. Yaşadığım şeye ne diyebileceğimi bile bilemiyordum. Sadece içten içe bir şeyleri hissedip anlamıştım o kadar. Düşüncelerim keşişten evrene, sandaldan yıldızlara, sırtımdaki elden sayısız göze dolaştı durdu. Zamanım etrafımdakilerle aynı odada aynı havayı solumaya zorlarken zerrelerim çoktan çözülüp kaybolmuştu. Keşiş lisanını öğretmişti. Ben de o lisanda konuşabilecektim artık. İnsanların sessiz bildiği, ölümlülere sır olarak verilen lisan. Olmayan kapıların gözcülerinin yeminine ortak olmuş omuzlarıma aldığım yükün altında şimdiden ezilmeye başlamıştım.

“Göz çukurlarıma ve dilime ne olacak peki?”

“Anlamadım” dedi karım.

Gözlerim tekrar ağırlaşmaya başlamıştı. Tatlı bir uyku bedenime yayılıyor etrafımdaki sesleri boğuklaştırıyordu. Hayatımın kaza öncesi kısmını mühürleyen sırra karışan ilaçların etkisiyle tekrar uykuya dalyordum.

KİRPİLER VE KOKULAR

GONCA ROYEM
GÜNDOĞAN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Derin bir nefes aldı. Tanıdıktı bu koku. Nereden geldiğini anlamaya çalışıyordu. Kafede bu kokunun ona gelmesi imkansızdı. Başını eğdi, gözlerini kapattı ve tekrardan bu kokuyu içine çekti. Ne zaman bu kokuyu ciğerlerine çekse vücudu yerinde dursa da ruhu ilkokuldaki hâllerine bürünüyordu. Hafif bir tebessüm vardı yüzünde ve yavaş yavaş gözlerini açtı. Gözlerini açar açmaz karşısında iki tane kirpi gördü. Leyla kaşlarını çatı ve kirpilere iyice yaklaşarak baktı. Korkudan, onlardan uzaklaştı ve etrafını inceledi. Birkaç dakika önce iğne atsan yere düşmeyecek kafede şimdi hiç kimse yoktu.

“Nerde bu insanlar? Dün gece o son kadehi içmeyecektim! Tamam derin bir nefes al geçecek. Nerden geliyor bu lanet koku!”

Kirpiler birbirlerine bakıp kıkırdamaya başladı. Leyla’nın iyice midesi bulanmaya başlamıştı. Burnundaki nem ve çamaşır suyu kokusu o kadar yoğundu ki yavaş yavaş başı dönmeye başlamıştı. Kirpilerden yaşlı olanı genç olanına;

“Anlatmaya başla artık yoksa burada bayılacak.”

“Şşt! Leyla bana baksana artık şu

meseleyi anlatıp gitmemiz lazım.”

Leyla onları dinleyemiyordu. İki tane kirpi önündeydi. Oturduğu kafe bomboştu. Anlamsızlığın içinde boğuluyordu. Koşarak elini yüzünü yıkamaya gitti. Döndüğünde kirpilerin kıkırdamaları devam ediyordu. Oturdu ve başını masaya yasladı. Mide bulantısı devam etse de kendine gelmeye çalışıyordu. Genç kirpi Leyla’nın kulağına yaklaştı ve fısıldamaya başladı. “Korkma bizden! En sevdiğin anılarınıla geldik sana.”

Leyla kendine gelmeye çalıştı. Anıları geldi gözünün önüne. En sevdikleri hem de. Kirpihaklıydı belki. Ne kadar kötü olabilirlerdi? Başını yavaşça masadan kaldırdı. Ve kirpilere doğru baktı. Kirpilerden biraz daha yaşlıca olanı konuşmaya başladı.

“Sanırım dinliyorsun artık. Zaten elinden başka bir şey gelmez sen bizi dinleyene kadar gitmeyiz. Evet sana açıklama yapmam gerek... Dur bakalım düşüneyim bu olay nasıl açıklanır tam bilmiyorum. Yıllardır bu meslekteyim halen daha öğrenemedim sizlere şu olayı açıklamayı. Tamam yahu! Bundan başlayayım. Burnunda neredeyse seni boğacak bu kokuyu anımsıyorsun değil mi? O çok sevdiğin ütü kokusu. Nerede alırsan al seni bir yolculuğa çıkaran o koku. Peki gerçek bir yolculuğa çıkmak ister misin?”

Leyla oturduğu yerden ayağa kalktı. Konuşan kirpinin yüzüne dikkatle yaklaştı. Kaşları çatık haldeydi. Dudaklarından kelimeler dökülecekti

lakin yapamıyordu. Yapmalıydı! İçindeki sinir ve korkuyla kirpilere dönüp;

“Siktirin lan ordan! Oğlum kim bana ne içirdi lan! Kahvenin içine ne koydunuz siz?”

Kirpiler gülmeye başladı. Hatta gülmekten ters döndüler. Eski hallerine dönmek için çabaladılar ama yapamadılar. Leyla onları film izlermiş gibi izliyordu.

“Orada bize bakacağına bizi düzelt de anlatalım.”

Leyla, onları eski hâllerine çevirdi. Bazı hareketleri artık istemsizce yapıyordu.

“Öncelikle bize küfretmeye bir daha kalkarsan seni burada bir başına bırakırız. Kendi yolunu kendin bulmaya çalışırsın. Anlaştığımızı düşünerek sana olan bitenden bahsedelim. Sen zaten bu yolculukları yapıyordun. Farkında değildin ama zamandan kopuyordun. Gözlerini kapatman sana kısa bir süre olarak gelse de aslında saatlerin geçiyordu geçmişe giderken. Evet, büyük şok, geçmişe gidiyordun! Bazıları bunu yürüyüş yaparken, müzik dinlerken; bazı manyaklar da senin gibi ütü kokusunu alırken yapar. Kendin olarak gittiğin için döndüğünde bir şey hatırlamıyordun. Sana teklifimiz ise eğer geçmişe dönmek istersen ve hatta bir şeyleri değiştirmek istersen buna iznin olacak. Sadece kendin olarak gidemezsin. Kendini insan dışında herhangi bir canlı olarak hayal etmelisin.”

Leyla’nın şaşkınlığı yavaş yavaş geçiyordu. Ne yaşadığının farkında değildi. Fakat geçmişten bir şeyleri değiştirmek vardı işin sonunda. Ya bunların hepsi bir hayalse diyordu içinden. Kirpilerden yaşlı olanı;

“Ya değilse? Ya bunların hepsi gerçekse ve sen hayatındaki en güzel şeyi mahvetmeye hazırlanıyorsan?”

Biraz düşündükten sonra kararını vermişti. Yapacaktı! Birkaç kural kalmıştı sadece öğreneceği. Kirpiler akıllarına gelen her kuralı birbirlerine saymaya başladılar.

“Geçmişten birini geleceğe getirmeye çalışamazsın.”

“Şans oyunları oynayamazsın hanımefendi. Tek zeki sen değilsin. Nietzsche bile bunu yapmaya çalıştı inanamıyorum!”

“Küçük şeyler dışında hiçbir değişikliğe izin yok!”

“Biz hazır dediğimizde gözünde canlandırabildiğin gerçek geçmişe gidebilirsin sadece.”

Her şey hazırды. Tek soru kalmıştı. Neye dönüşecekti?

“Neye dönüşmek istiyorsun?”

“Eşek arısına”

Yaşlı kirpi gülümsedi. Fakat genç kirpi nedenini anlayamıyordu. Yaşlı kirpi Leyla’nın gözlerinin içine bakarak neden eşek arısı olmak istediğini genç kirpiye anlatmaya başladı.

“Leyla küçükken ailesiyle pikniğe gitmişti. Ailecek piknikleri meşhurdur onların. O, annesi, anneannesi,

babası, abisi. Hep beraberlerdi. Meyve suyu almışlardı Leyla için. Meyve suyu kutusuna bir eşek arısı girmiş. Tabi fark edemedi kimse. Leyla'nın dudağını ısırды. Acısı geçti ama şişlik yüzünden herkes onunla dalga geçmişti. İşte bu yüzden eşek arısı olmayı istiyor.”

Genç kirpi gülümseyerek “Güzel hikâyeymiş. Eğer hazırsan başlayalım Leyla. Ne dersin? Anını hayal etmeyi unutma!”

Leyla evet anlamında başını salladı. Ve kirpiler birbirlerine bakıp “Hazır” dediler.

Leyla gelmişti. Geçmiştiydi. Biraz etrafı izledi. Ne kadar değişmişti her şey o günden bugünlere. Bir camın önündeydi. Bedeni eşek arısı olsa da ilkokulundaki camından kendini izlediğinde ruhunun yaşlılığını hissediyordu. Burayı hatırlamasına şaşırmıştı. “Neden buraya getirdim ki kendimi?” dedi. Bunları düşünmek için artık geç kalmıştı ve ne kadar zamanı vardı bilmiyordu. Sınıfın içine girip bunları öyle çözecekti. İçeri girdi ve kendine kimsenin onu fark edemeyeceği bir yer buldu. Hâlen daha neden burayı düşündüğünü bilmiyordu. Sonra öğretmenin sesine kulak kesildi. Ve o zaman neden buraya geldiğini anladı.

“Evet çocuklar kim bana eylemin ne olduğunu anlatabilir?”

Leyla parmak kaldırır ve söz alır.

“Öğretmenim babam her gün eyleme gidiyor o mu?”

Sınıftaki herkes öğretmen dahil ona gülmeye başlar. Bu hissi bir yerden hatırlıyordu. İşte o dalga geçilme hissi... Ruhuna acı veren his... Artık Leyla değil eşek arısı oldu. Bulunduğu yerde kendini hazırladı. Kanatlarını dikti, başını öne doğru uzattı. Sınıfın içinde hızlı bir şekilde uçtu. Onu görünce herkes bağırışmaya başladı. Öğretmen çocukları sakinleştirmeye çalışsa da eşek arısı buna izin vermiyordu. Leyla dışında herkesi korkutmuş, omuzlarına konmuş, saçlarının arasına girmişti. Öğretmenin dahil. Eşek arısı yorulmuş, uçmaktan bitap düşmüştü. Dinlenirken herkes onun gittiğini sandı. Gitmek de istedi eşek arısı. Gitme vakti buydu belki de. Gitmeden Leyla'nın güzel yazı defterine kondu. Leyla küçük parmaklarının arasına kalemini aldı ve eşek arısının olduğu yere bir kalp çizdi. Eşek arısı kalbe baktı ve ruhindaki hafiflikle beraber pencereden uçarak çıktı...

PARTİDEN ÖNCE**

W. SOMERSET MAUGHAM
ÇEVİRİ: BEYZA ŞEN

*Ç.N.: W. Somerset Maugham, *The Complete Short Stories, Volume I*

* Bu öykü üç kısımdan oluşmaktadır. Bu sayımızda birinci kısmı okuyacaksınız. Diğer kısımlar takip eden sayılarımızda tefrika edilecektir.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

BAYAN SKINNER vaktinde gelmeyi severdi. Yaşına ve damadının içinde bulunduğu üzüntüye uygun olduğunu düşünerek siyah ipek kıyafetlerini çoktan giymiş ve şimdi de şapkasını takmaktaydı. Bu giyim kuşam konusunda biraz tereddütlüydü, çünkü kıyafetini süsleyen balıkçıl kuşlarının tüyleri, partide karşılaşacağı bazı arkadaşlarının tepkisini çekebilirdi ve tabii ki o güzel beyaz kuşları, hem de çiftleşme mevsiminde, tüyleri uğruna öldürmek çok korkunç bir durumdu; ama bu süsler yine de oradaydılar, çok güzel ve şıktılar, onları yok etmek aptallık olurdu ve bu da damadının duygularını incitebilirdi. Onları ta Borneo'dan getirmişti ve damadının bu tüyleri görmesi durumunda çok memnun olmasını bekliyordu. Kathleen ise bu konuda hiç de hoş olmayan bir tavır takınmıştı, olanlardan sonra şu anda bunu yapmamış olmayı diliyor gibiydi ama Kathleen, Harold'dan hiçbir zaman gerçekten hoşlanmamıştı. Bayan Skinner durdu ve makyaj masasında duran şapkayı başına geçirdi, ne de olsa sahip olduğu tek güzel şapka buydu ve büyük kafası bulunan süs niyetinde bir iğne taktı. Böylece biri ona akbalıkçılar hakkında bir şey söyleyecek olsa, cevabı hemen hazırды.

“Bunun, korkunç olduğunu biliyorum,” derdi, “onları satın almayı aklımdan bile geçirmezdim, ama zavallı damadım

onları en son izne geldiğinde getirmişti.”

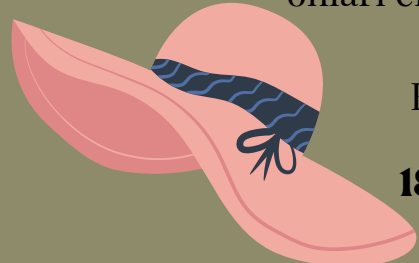
Bu da, aslında onlara

neden sahip olduğunu açıklıyor ve aynı zamanda bu tüysümsü şeylerin kullanımını da mazur gösteriyordu. Herkes çok nazık davranmıştı kendisine. Bayan Skinner çekmecedен temiz bir mendil aldı ve üzerine biraz kolonya serpti. Aslında hiç koku kullanmazdı ama kolonya çok ferahlatıcı gelmişti ona. Artık neredeyse hazırды ve gözleri aynanın arkasındaki pencereden dışarıya kaydı. Papaz Heywood'un bahçe partisi için güzel bir gündü. Hava ılıktı ve gökyüzü maviydi; ağaçlar baharın taze yeşilliğini henüz kaybetmemişti. Küçük torununu evin arkasındaki bahçe şeridinde kendi çiçek tarhını tırmıklamakla meşgul olduğunu görünce gülümsedi. Bayan Skinner, Joan'ın bu kadar solgun bir yüze sahip olmamasını diliyordu, onu tropik bölgelerde bu kadar uzun süre tutmak bir hataydı; yaşına göre çok ağırbaşlıydı, onu hiç koştururken göremezdiniz; kendi icadı olan oyunları sessizce oynar ve bahçeyi sulardı. Bayan Skinner elbisesinin önüne biraz çekidüzen verdi, eldivenlerini aldı ve aşağı indi.

Kathleen pencerenin önündeki çalışma masasında hazırladığı listelerle meşguldü, çünkü Bayanlar Golf Kulübü'nün onursal sekreteriydi ve yarışmalar olduğunda yapması gereken çok fazla işi oluyordu. Fakat o da parti için hazırды.

“Bakıyorum da kazağını giymişsin,” dedi Bayan Skinner.

Öğle yemeğinde Kathleen'in kazağını

mı yoksa siyah şifon kıyafetini mi giymesi gerektiğini tartışmışlardı. Kazak siyah beyazdı ve Kathleen bunun oldukça şık olduğunu düşünüyordu, ama yas için uygun bir kıyafet sayılmazdı. Millicent ise bu fikre sıcak bakıyordu.

“Hepimizin cenazeden yeni gelmiş gibi görünmesi için bir neden yok,” dedi. “Harold öleli sekiz ay oldu.”

Bayan Skinner'a bu şekilde konuşmak oldukça duygusuzca gelmişti. Millicent Borneo'dan döndüğünden beri bir tuhaftı.

“Siyah elbiseni hala çıkartmayacak mısın, canım?” diye sordu.

Millicent doğrudan bir cevap vermedi.

“İnsanlar artık eskisi gibi karalara bağlamıyor,” dedi. Biraz duraksadı ve devam ettiğinde ise sesinde Bayan Skinner'ın oldukça tuhaf bulduğu bir ton vardı. Kathleen'ın da bunu fark ettiği belliydi, çünkü kız kardeşine meraklı bir bakış attı. “Şundan eminim ki, Harold onun için sonsuza dek yas tutmamı istemezdi.”

Kathleen annesinin gözlemine cevap olarak, “Millicent'a bir şey söylemek istediğim için erkenden giyindim,” dedi. “Öyle mi?”

Kathleen bir şey söylemedi. Ama elindeki listeyi bir kenara bıraktı ve çatılı kaşlarıyla, komitenin haksız bir şekilde yetersizliğini yirmi dörtten on sekize düşürdüğünden şikâyet eden bir bayandan gelen mektubu iki kez okudu. Bayanlar golf kulübünün onursal bir sekreteri olmak büyük bir incelik

gerektiriyordu. Bayan Skinner yeni olan eldivenlerini giymeye başladı. Güneşlikler odayı serin ve karanlık tutuyordu.

Harold'ın kendisine emanet olarak bıraktığı, canlı bir şekilde boyanmış büyük ahşap guguk kuşuna baktı; bu, ona biraz tuhaf ve barbarca gelmişti ama , Harold ona çok fazla önem veriyordu. Bunun dini bir anlamı vardı ve Papaz Heywood bundan çok etkilenmişti. Duvarı, kanepenin üzerinde, ne dendiğini unuttuğu Malay silahları ve orada burada, pek işlevi olmayan masanın üzerinde Harold'un çeşitli zamanlarda onlara gönderdiği gümüş ve pirinç kaplama parçalar vardı. Harold'ı seviyordu ve gözleri istemeden de olsa piyanonun üzerinde duran, iki kızının, torununun, kız kardeşinin ve yeğeninin fotoğraflarıyla birlikte duran fotoğrafı aradı.

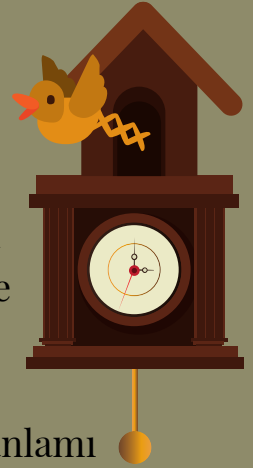
“Kathleen, Harold'ın fotoğrafı nerede?” diye sordu.

Kathleen etrafına bakındı. Fotoğraf yerinde yoktu.

“Biri onu götürmüş,” dedi Kathleen.

Şaşırmış bir halde ayağa kalktı ve piyanonun yanına gitti. Fotoğraflar, aralarında hiç boşluk kalmayacak şekilde yeniden düzenlenmişti.

Bayan Skinner, “Belki de Millicent onu yatak odasına koymak istemiştir,” dedi. “Bunu düşünmeliydim. Ayrıca, Millicent'ta Harold'ın birkaç fotoğrafı var. Onları saklı tutuyor.”

Bayan Skinner kızının odasında Harold'ın fotoğraflarının olmamasını çok tuhaf bulmuştu. Aslında bir keresinde bundan söz etmişti ama Millicent cevap vermemişti. Millicent Borneo'dan döndüğünden beri garip bir şekilde sessizdi ve Bayan Skinner'ın ona göstermeye çok istekli olduğu sempatiyi teşvik etmemişti. Üzüntüsünden bahsetmeye pek istekli görünmüyordu.

Keder insanları farklı şekillerde etkiliyordu. Kocasını en iyisinin onu yalnız bırakmak olduğunu söylemişti. Kocasını düşününce aklına gidecekleri parti geldi.

“Babam, onun silindir şapka giymesi gerektiğini düşünüp düşünmediğimi sordu,” dedi. “Ben de tedbirli olmanın iyi olacağını düşündüğümü söyledim.”

Tatlıcı Boddy'den çilekli ve vanilyalı buzlu kahve alacaklardı ama Heywood'lar buzlu kahveyi evde hazırlayacaklardı. Herkes orada olacaktı. Eski bir üniversite arkadaşı olan Papaz'ın yanında kalan Hong Kong Piskoposu ile tanışmaları istenmişti ve Piskopos Çin misyonları hakkında bir konuşma yapacaktı. Kızı sekiz yıldır Doğu'da yaşayan ve damadı Borneo'da bir bölgenin yöneticisi olan Bayan Skinner büyük bir ilginin karmaşası içindeydi. Doğal olarak bu, koloniler ve benzeri şeylerle hiç ilgisi olmamış insanlara kıyasla onun için daha fazla anlam ifade ediyordu.

Bay Skinner'ın dediği gibi, “Onlar, sadece İngiltere'nin bildiği İngiltere hakkında ne bilebilirlerdi ki?”

O anda odaya girdi. Babası gibi o da bir avukattı ve Lincoln's Inn Fields'da bir bürosu vardı. Her sabah Londra'ya gidiyor ve her akşam da geri dönüyordu. Karısı ve kızlarıyla birlikte Papaz'ın bahçe partisine gelebilmesinin tek nedeni, Papaz'ın çok akıllıca bir kararla Cumartesi gününü seçmiş olmasıydı. Bay Skinner kuyruklu ceketi ve siyahlı beyazlı pantolonuyla çok iyi görünüyordu. Ancak pek de gösterişli sayılmazdı, ama üstü başı temizdi. Saygıdeğer bir aile avukatı gibi görünüyordu ki gerçekten de öyleydi; şirketi tamamen kanunlara uygun olmayan işlere asla el atmazdı ve bir müvekkil ona pek de hoş olmayan bir sorunla gittiğinde, Bay Skinner ciddi bir tavır takınırdı.

“Bu tür bir davayı üstlenmek isteyeceğimizi pek sanmıyorum,” dedi. “Bence başka bir yere gitseniz daha iyi olur.”

Yazı defterini kendisine doğru çekti ve üzerine bir isim ve adres karaladı. Bir kâğıt yırttı ve müvekkiline uzattı.

“Sizin yerinizde olsaydım gidip bu insanları görürdüm. Eğer ismimden bahsederseniz, sizin için ellerinden geleni yapacaklarına inanıyorum.”

Bay Skinner'ın yüzü sinekkaydı tıraşlıydı ve aynı zamanda keldi. Soluk dudakları gergin ve inceydi ama mavi gözlerinde bir utangaçlık vardı. Yanaklarında ise hiç renk yoktu ve yüzü çok buruşuktu.

“Görüyorum ki yeni pantolonunu giymişsin,” dedi Bayan Skinner.

“Bunun iyi bir fırsat olacağını düşündüm” diye cevap verdi, “Yakama çiçek taksam mı diye düşünüyordum.”

“Ben olsam takmazdım, baba,” dedi Kathleen. “Bunun pek de iyi bir davranış olduğunu sanmıyorum.”

“Çoğu kişi yakasına çiçek takacak,” dedi Bayan Skinner.

“Sadece memurlar ve onun gibi insanlar,” dedi Kathleen. “Heywood'lar herkese sormak zorunda kaldılar, biliyorsun. Ve ayrıca, yas tutuyoruz.”

Bay Skinner, “Merak ediyorum, Piskopos'un konuşmasından sonra bağış toplanacak mı acaba?” dedi.

“Hiç sanmıyorum,” dedi Bayan Skinner. Kathleen, “Bence, toplansa bile bu çok kötü bir davranış olur,” diyerek hemfikirdi.

“Tedbirli olmakta fayda var,” dedi Bay Skinner. “Hepimiz için vereceğim. Acaba on şilin yeterli olur mu yoksa bir pound vermem mi gerekir?”

Kathleen, “Eğer bir şey vereceksen bence bir pound vermelisin baba” dedi.

“Zamanı geldiğinde göreceğim. Kimseden daha az vermek istemem ama öte yandan ihtiyacımdan fazlasını vermek için de bir neden göremiyorum.”

Kathleen elindeki kâğıtları çalışma masasının çekmecesine koydu ve ayağa kalktı. Kol saatine baktı.

“Millicent hazır mı?” diye sordu Bayan Skinner.

“Daha çok zamanımız var. Saat dörtte gelmemiz istendi ve bence yarım saat öncesinden gitmemeliyiz. Davis'e

arabayı saat dört çeyrekte getirmesini söyledim.”

Genelde arabayı Kathleen kullanırdı ama böyle durumlarda bahçıvan Davis üniformasını giyer ve şoförlük yapardı. Arabayla gelindiğinde kendisi daha iyi görünüyordu ve doğal olarak Kathleen yeni kazağını giymişken arabayı kendisi kullanmak istemiyordu. Annesinin parmaklarını teker teker yeni eldivenlerinin içine sokmaya zorladığını görünce kendi eldivenlerini giymesi gerektiğini hatırladı. Temizlik kokusunun hâlâ üzerlerinde olup olmadığını anlamak için onları kokladı. Bu, çok hafif bir kokuydu. Kimsenin fark edeceğini sanmıyordu.

Sonunda kapı açıldı ve Millicent içeri girdi. Matem elbisesini giymişti. Bayan Skinner, bu tür elbiselere hiç alışmamıştı ama Millicent'in bir yıl boyunca giymek zorunda olduğunu elbette biliyordu. Ama ona yakışmıyordu; oysaki bazı insanlara ne kadar da yakışıyordu. Bir keresinde Millicent'in beyaz şeritli ve uzun örtüsü olan bonesini denemiş ve ona çok yakıştığını düşünmüştü. Elbette sevgili Alfred'in hayatta kalacağını umuyordu, ama eğer Alfred sağ çıkmazsa bu yas için giydiği siyah elbiseden asla kurtulamayacaktı. Kraliçe Victoria buna hiç sahip olmamıştı. Millicent için durum farklıydı; Millicent çok daha genç bir kadındı; sadece otuz altı yaşındaydı; otuz altı yaşında dul kalmak çok üzücüydü. Ve tekrar evlenme ihtimali de pek yoktu. Kathleen'ın de

artık evlenmesi pek mümkün değildi, otuz beş yaşındaydı; Millicent ve Harold eve son geldiklerinde, Kathleen'ın onlarla kalmasını istemişti; Harold yeterince istekli görünüyordu ama Millicent bunun mümkün olamayacağını söyledi. Bayan Skinner neden olmayacağını bilmiyordu. Bu ona bir şans verirdi aslında. Elbette onu başlarından savmak istemiyorlardı ama bir kız artık evlenmeliydi ve nedense evde tanıdıkları bütün erkekler zaten evliydi. Millicent ortamın zorlayıcı olduğunu söyledi. Suratında hoş olmayan bir renk olduğu doğrudu. Artık kimse Millicent'ın ikisinden daha güzel olduğunu düşünmüyordu.

Kathleen yaşlandıkça zayıflamıştı, elbette bazıları onun çok zayıf olduğunu söylüyordu, ama şimdi bir de saçlarını kestirmişti ve her türlü hava koşulunda golf oynamaktan kızarmış yanaklarıyla Bayan Skinner onun oldukça güzel olduğunu düşünüyordu. Zavallı Millicent için kimse aynı şeyi söyleyemezdi; fiziğini tamamen kaybetmişti; hiçbir zaman uzun boylu olmamıştı ve şimdi şişmanladığından dolayı bodur görünüyordu. Oldukça şişmandı; Bayan Skinner bunun tropikal sıcakların egzersiz yapmasını engellemesinden kaynaklandığını düşünüyordu. Cildi solgun ve kasvetliydi ve en iyi özelliği olan mavi gözleri oldukça solgunlaşmıştı. Bayan Skinner, “Boynu için bir şeyler yapmalı,” diye düşündü. “Korkunç derecede gerdanı kat kat olmaya

başladı.”

Kocasına bir ya da iki kez bundan söz etmişti. Kocasını Millicent'ın eskisi kadar genç olmadığını söylemişti; bu doğru olabilirdi ama kendini tamamen bırakmasına da gerek yoktu. Bayan Skinner kızıyla ciddi bir şekilde konuşmaya karar verdi, ama elbette onun üzüntüsüne saygı duymalıydı ve bir yıl dolana kadar beklemeliydi. Düşüncesi bile onu biraz tedirgin eden bir konuşmayı ertelemek için böyle bir nedene sahip olmaktan da memnundu. Çünkü Millicent kesinlikle değişmişti. Yüzünde annesinin pek de hoşuna gitmeyen asık suratlı bir ifade vardı. Bayan Skinner aklından geçen her şeyi yüksek sesle söylemeyi severdi, ama Millicent'a bir şey söylediğinizde (sadece bir şey söylemek için) cevap vermemek gibi garip bir huyu vardı, öyle ki duyup duymadığını merak ederdiniz. Bazen Bayan Skinner bunu o kadar rahatsız edici buluyordu ki, Millicent'a karşı sert olmamak için zavallı Harold'ın öleli daha sekiz ay olduğunu kendine hatırlatmak zorunda kalıyordu.

Sessizce ilerlerken pencereden gelen ışık dul kadının baygın yüzüne vuruyordu, Kathleen ise sırtı dönük duruyordu. Bir süre kız kardeşini izledi. “Millicent, sana söylemek istediğim bir şey var,” dedi. “Bu sabah Gladys Heywood ile golf oynuyordum.”

“Onu yendin mi?” diye sordu Millicent. Gladys Heywood, Papaz'ın evlenmemiş tek kızıydı.

“Bana, senin hakkında bilmen gerektiğini düşündüğüm bir şey söyledi.”

Millicent'ın gözleri kız kardeşinin ötesinde, bahçesinde çiçek sulayan küçük kıza kaydı.

“Annie'ye Joan'a çayını mutfakta vermesini söyledin mi anne?” dedi.

“Evet, hizmetçiler çaylarını içtikten sonra o da içecek.”

Kathleen soğukkanlılıkla kardeşine baktı.

“Piskopos eve dönerken Singapur'da iki ya da üç gün geçirdi,” diye devam etti.

“Seyahat etmeyi çok sever. Borneo'da bulundu ve sizin tanıdığınız pek çok insanı tanıyor.”

“Seni görmek isteyecektir, canım,” dedi Bayan Skinner. “Zavallı Harold'ı tanıyor muydu?”

“Evet, onunla Kuala Solor'da tanışmıştı. Onu çok iyi hatırlıyor. Ölüm haberini duyunca çok şaşırmış.”

Millicent oturdu ve siyah eldivenlerini giymeye başladı. Bayan Skinner'ın bu sözlerini tamamen sessizlikle karşılaması ona garip gelmişti.

“Oh, Millicent,” dedi, “Harold'ın fotoğrafı kaybolmuş. Onu sen mi aldın?”

“Evet, kaldırdım.”

“Çıkartmak istersin diye düşünmüştüm.”

Millicent bir kez daha hiçbir şey söylemedi. Bu gerçekten de sinir bozucu bir alışkanlıktı.

Kathleen kız kardeşiyle yüzleşmek için hafifçe döndü.

“Millicent, neden bize Harold'ın ateşten öldüğünü söyledin?”

Dul kadın elini bile kıpırdatmadı, sabit gözlerle Kathleen'e baktı ama solgun teni kızararak kararmaya başladı. Cevap vermedi.

“Ne demek istiyorsun Kathleen?” diye sordu Bay Skinner şaşkınlıkla.

“Piskopos, Harold'ın intihar ettiğini söylüyor.”

Bayan Skinner irkilerek bir çığlık attı ama kocası küçümseyen bir el uzattı.

“Bu doğru mu Millicent?”

“Doğru.”

“Ama neden bize söylemedin?”

Millicent bir an durakladı. Yanındaki masanın üzerinde duran bir Brunei pirinç parçasını boş boş parmakladı. O da Harold'dan bir hediye idi.

“Joan için babasının ateşten öldüğünün düşünülmesinin daha iyi olacağını düşündüm. Onun, bu konuda bir şeyler bilmesini istemedim.”

Kathleen biraz kaşlarını çatarak, “Bizi çok zor bir duruma soktun,” dedi. “Gladys Heywood ona gerçeği söylemememin çok ayıp olduğunu düşündüğünü söyledi. Bu konuda hiçbir şey bilmediğime onu inandırmakta büyük güçlük çektim. Babasının oldukça sinirlendiğini söyledi. Birbirimizi tanıdığımız onca yıldan sonra, seninle evlendiğini ve aramızdaki şartları düşününce, ona güvenmemiz gerektiğini düşündüğünü söyledi. Ve her halükârda, eğer ona gerçeği söylemek istemeseydik, yalan söylememiz gerekmezdi.”

“Bu konuda onunla aynı acıyı hissettiğimi söylemeliyim,” dedi Bay Skinner sert bir sesle.

“Elbette Gladys'e bizim suçumuz olmadığını söyledim. Onlara sadece sizin bize söylediklerinizi anlattık.”

“Umarım bu sizi oyundan alıkoymamıştır,” dedi Millicent.

“Gerçekten, canım, bu bence çok uygunsuz bir düşünce,” diye haykırdı babası.

Sandalyesinden kalktı, boş şömineye doğru yürüdü ve alışkanlık gereği ceketinin kuyruklarını ayırarak şöminenin önünde durdu.

“Bu benim marifetimdi,” dedi Millicent, “ve bunu kendime saklamayı seçtiysem de neden yapmamam gerektiğini anlamadım.”

Bayan Skinner, “Annene bile söylemediğine göre, ona hiç sevgi beslemiyormuşsun gibi görünüyor,” dedi.

Millicent omuzlarını silkti.

“Bunun ortaya çıkacağını biliyor olmalıydın,” dedi Kathleen.

“Neden? Dedikoducu iki ihtiyar papazın benden başka konuşacak bir şeyleri olacağını beklemiyordum.”

“Piskopos, onun Borneo'da olduğunu söyleyince Heywood'ların ona seni ve Harold'ı tanıyıp tanımadığını sormaları çok doğal.”

“Tüm bunların konu ile ilgisi yok,” dedi Bay Skinner. “Bence bize kesinlikle gerçeği söylemeliydiniz ve biz de yapılacak en iyi şeyin ne olduğuna karar vermeliydik. Bir avukat olarak size şunu

söyleyebilirim ki, uzun vadede saklamaya çalıştığınız şeyler işleri daha da kötüye götürür.” “Zavallı Harold,” dedi Bayan Skinner ve gözyaşları kızarmış yanaklarından süzölmeye başladı. “Bu çok korkunç. O benim için her zaman iyi bir damattı. Onu böyle korkunç bir şey yapmaya iten neydi ki?” “Ortam.”

“Sanırım bize tüm gerçekleri anlatsan iyi olur, Millicent,” dedi babası.

“Kathleen bunu size anlatacaktır.”

Kathleen bir an tereddüt etti. Söyleyeceği şey gerçekten de korkunçtu. Onların gibi bir ailenin başına böyle şeylerin gelmesi korkunç görünüyordu.

“Piskopos onun boğazını kestiğini söylüyor.”

Bayan Skinner'ın nefesi kesildi ve düşünmeden matemli kızının yanına gitti. Onu kollarının arasına almak istedi.

“Benim zavallı çocuğum,” diye hıçkırdı.

Ama Millicent kendini geri çekti.

“Lütfen beni telaşlandırma anne. Gerçekten artık dayanamıyorum.”

Bay Skinner kaşlarını çatarak, “Gerçekten mi Millicent,” dedi.

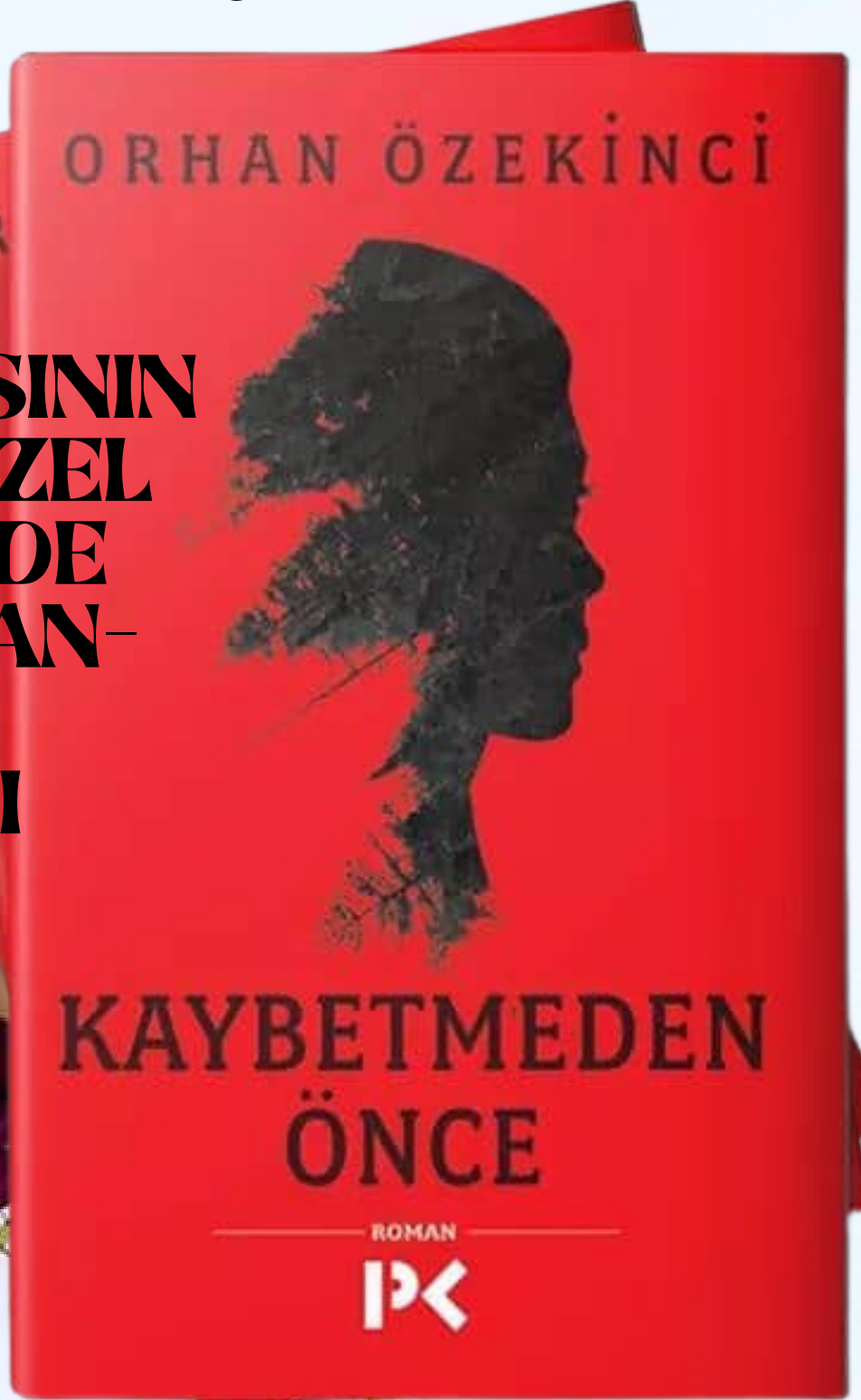
Onun pek de iyi davrandığını düşünmüyordu.

**Öykünün devamı bir sonraki sayımızda yer alacaktır.*

MEHMET EMİN ÜNAL

RÜYASININ
EN GÜZEL
YERİNDE
UYANAN-
LARIN
KİTABI

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

“Bir gönüle aşk girince hey can hey can”

“Kör biri, görmeye başlayınca her gördüğüne inanırmış, derler. Özge güldü ama kederle güldü. Kederin en olmadık yerlere gizlendiğini çok önceden, gerçeklerden öğrenmiştim. Gerçekler, umudu olanlar içindir. Onlar neyin yalan, neyin sahici olduğunu bilmek zorundadır. Ben değilim.” demek suretiyle Orhan Özekinci ilk kitabında çarpıcı bir eser ortaya koyduğunu ispatlıyor adeta.

Kaybetmeden Önce, rüyasından en güzel yerde uyananları, hikâyesi hikâyesine denk gelen hayatları, hiç yaşanmayacaklara inananları anlatır. Okura geçmiş ve an arasında gidip gelen sürükleyici bir okuma deneyimi sunar. Okurun roman karakterlerinin düşünce dünyasında yolculuğa çıkmasını sağlar.

Alışkanlıklar yaşanmışlıklar yarım kalmışlıklar üzerine derinlikli çözümlemelerde bulunur. Zamansız anlatıların, insanın kendini anlayabilmesinin önem ve değerine dikkat çeker. *“Zamansız anlatmak kelimelerin içini boşaltır, onları yetersiz kılar ve kötürümleştirir”* cümlesi bu meselenin özeti niteliğindedir.

Eserin temelinde yer alan aşk konusuyla insanın kadim meselesi olan arayışın sebep olduğu olaylar irdelenir.

Yaşamanın derin katmanları arasında dolaşarak geçmiş kalbinde bir yara gibi taşıyanları anlatır roman.

Eser, hayata tutunma gayreti içerisinde olanların hikâyesini geçmiş, şimdi ve gelecek iç içe geçmiş bir halde karşılar; bu yönüyle de şaşırtıcı ve özgündür. Yoğun duygusal iklimi ile okurun hem zihnini hem ruhunu kuşatıcı bir özelliğe de sahiptir. Okuma süreci boyunca *“Bir gönle aşk girince hey can hey can”* sözlerini terennüm ettirir.

EMAME AKMAN HARMANCI

**UZAK
BİR**

HAYAL

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

27

Önce uzak bir hayale benziyordu adam, kim bilir kaç bin kilometrenin araya set çektiği. Ulaşmak yahut uzanmak söz konusu değildi ama kalbini bu kadar uzağa emanet edikten çekiniyordu kadın. Sözcüklerle tasvir etmeye kalkmadı kimseye, ne kendine ne başkasına. Susmaktan yana da değildi ama gitmekten yana da değildi.

Kızıl bir gökyüzünün sokağı boyadığı bir akşam kadın evden çıktı. Gideceği yere gitmenin telaşı, hızlı hazırlanmış olmanın verdiği bir tedirginlikle yürümeye başladı.

Birden beliriverdi adam. Nereden çıkmıştı, nasıl gelmişti? Bunların bir önemi yoktu o anda. Kadın onu ilk defa gördü, adamınsa kadını bilmem kaçınıcı görüşü. Ama imgeler halindeydi diğerleri. Karşısında bulduğu bu gerçeklik ise şimdi çok net, billur bir düş gibi iç ferahlatıcıydı. Yanılmamıştı ki. Rüyasında gördüğü hüznü silüetin biraz daha gerçeğe bürünmüş haliydi kadının mevcudiyeti.

Şaşkınlıkla duraladı kadın. Birkaç adım ötesinde, karşısında duranın o

adam olduğundan emin olamadı ilkin. Tedirgin ve yavaş adımlar attı farkında olmadan. Yıllardır tanıyormuşçasına gördüğü bu gözlerin derininde yatan kederin sebebini anlayamayacaktı hiçbir zaman. Dilini yutmuş gibiydi ama dudakları hafif aralık bir hayret belirtisi taşıyordu sadece. Silik birer portre gibi durup birbirlerini izlediler bir süre. Usanacak gibi oldu kadın, birkaç adım attı.

Kadın ona yaklaştıkça, adam sabitlendi ona rastlamayı umduğu o yerde. Beklentisi de gerçek olmuştu evet. Kesik kesik anılar geçti gözünün önünden, hiç yaşanmamış anılar. Karşısına çıkışı böyle olmamalıydı çünkü. Gelişinin altında bir sebep de yatmamalıydı, yatmıyordu da zaten. Mümkün olabildiğince sükûnetini korumaya çalışarak kalp atışlarını denetlemeyi istiyordu. Yani imkânsız... Bir de onun kalp atışlarını duymak isterdi. Sesini, hislerini, ayak tıkırtılarını...

Hiçbir şey olmamış ya da onu hiç tanımamış gibi kafasını çevirip gitmeyi

istedi kadın. Yıllardır tanışıyorlmuş, hep yanındaymış ve hep yanında kalacaktı gibi konuşmak istedi onunla adam. Afallayan taraf olmasına rağmen kadın birkaç adımda adama yaklaştı. Anlamsız gelecek tek bir kelimeden dahi korkarken aslında dakikalardır konuşuyor olduklarını fark etti bir anda. Anlaması çok sürmedi, adamın gözleri ona öyküler sıralamıştı bile. Ve o geçen birkaç dakika ikisine yıllar gibi uzun gelmişti. Zamanın büküldüğü, başka bir noktaya doğru evrilip aktığı, mekân mefhumunun önemsizleştiği belirsiz bir rast geliş hikâyesiydi bu.

"Sen" dedi. "Buradasın."

Kendi sesini bile tanıyamadı ilkin kadın. Bir açıklama bekleyen gözlerine karşılık adam başını yere eğdi sadece. Sonra kaldırdı ve "evet" dedi.

Kadın dikkati dağılmış gibi kafasını başka yöne çevirdi. Artık konuşamıyorlardı, çünkü gözleri birbirini görmek fiilinden yorulmuştu. Sanki yoğun bir ışığa maruz kalmış gibi bitap düştü göz kapakları ikisinin de.

"Senden bir şey almalıyım. Her ne olursa, fark etmez. Nefes aldıkça yanılmadığımı, burada olduğunu hissedebilmem için," dedi adam.

"Ben buradayım, ama sen?" dedi ve durdu kadın. "Sen nasıl buldun beni."

"Boş ver!"

"Gidecek misin peki?"

"Sende kalmaya gelmedim, bunu iyi biliyorsun. Yanılmadığımı görmeye geldim sadece. Yanılmamışım. Sen zaten benlesin. Ama küçük bir şey, ne

olursa..."

Kadın ilkin buz gibi hissetti kendini. Belli etmedi. Neden diye sormanın ne kadar anlamsız olacağına kanaat getirdi. Yaşadığı hisler o kadar çetrefilliydi ki, saniyeleri sayıyordu adeta. Hani neşeye bulanmış heyecanla beraber bir korku ve utanç yaşanır da bir an önce bitsin istenirdi ya, bu da ona benziyordu işte. Bitseydi tadını çıkarabilecekti, belki ağlayacak, belki kahkahalara boğulacaktı. Belki bir baykuş kadar sessiz kalıp, gecenin içinde kaybolup düşünecekti sadece. Ama o saniyelerde bunlardan hiçbirini yapması mümkün değildi. Bir karar vermesi gerekiyordu sadece.

Belki akıp giden zamanın içinde ince bir çizgi gibi süzülerek kaybolup gidecekti ve adam onu bir sihirbazın şapkasında kaybolan tavşana benzetecekti. Ya da denileni yapacaktı kadın.

Onu görmenin zihnindeki suları nasıl bulandırdığını fark ettiği halde çekip gitmenin nankörce olacağına karar verdi. Buna hakkı yoktu. Ruhuna bir üzerlik tohumu gibi yapışan, orada yeşeren ve onu birçok geceler yasa boğan adam karşısındaydı işte. Hiçbir şey olmuyormuş gibi hissetmesi, bedeninin ve aklının ona oynadığı bir oyundan fazlası değildi.

Kadın elini kaldırıp yavaşça adamın yüzüne yaklaştırdı ve çenesine dokundu hafifçe. Bir düşün ortasında olup olmadığını anlamaya çalışıyordu. İnanmama şansı kalmayacaktı artık.

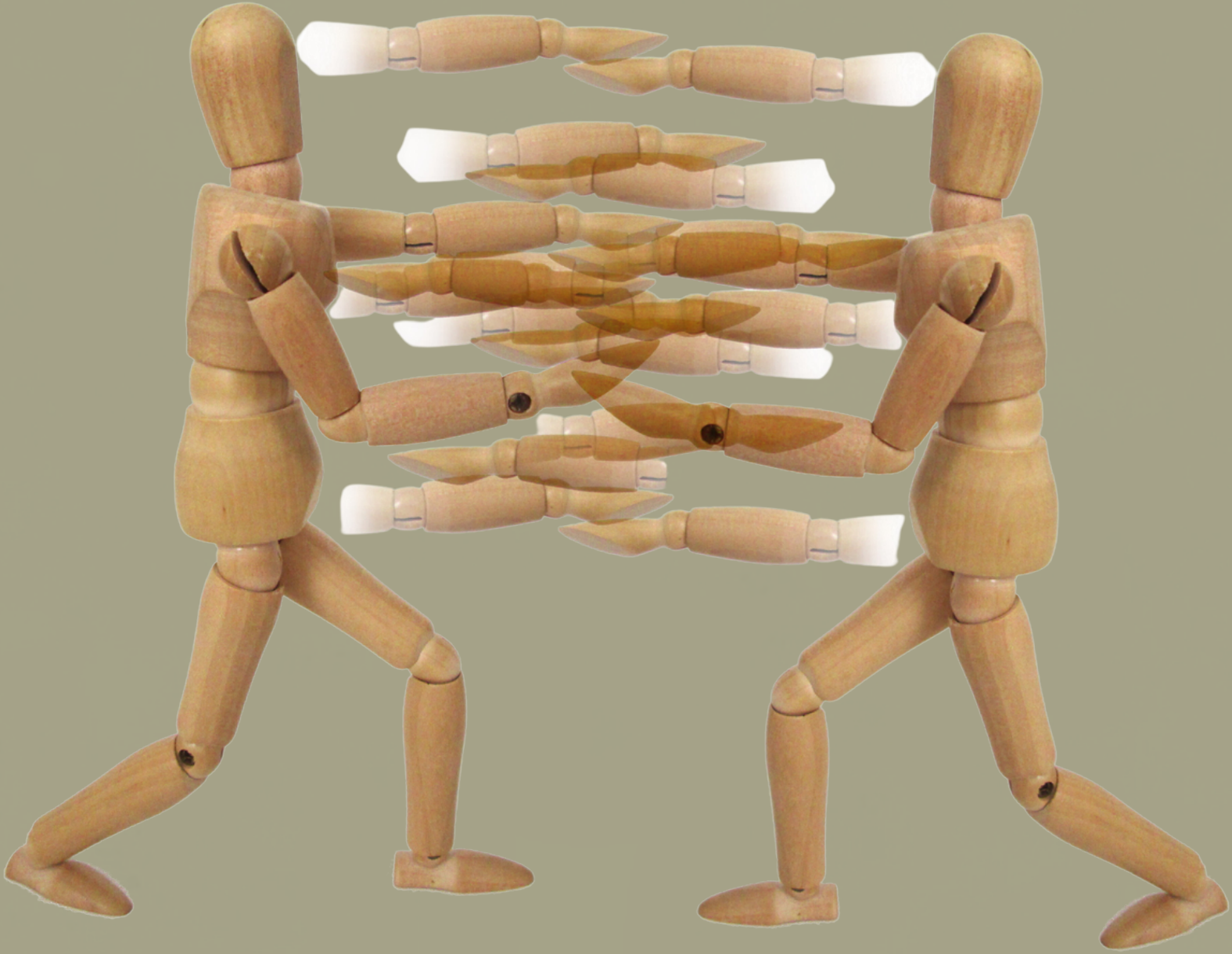
Hemen elini geri çekti ve şaşkın bakışlarla karşılaştı bu sefer. Ama aynı zamanda sevecen, içten ve hüznü bakışlarla. Öfkeli bir yüzün tebessüm eden bir tabloya evrilmesi gibi olağan dışıydı kadının gördükleri. Neye karar vereceğini bilemedi. İradesinin ipleri elinde değildi artık.

Sağ eli diğer kolundaki bilekliğe uzandı hissiz bir tavırla. Hiç bakmadan bilekliği yerinden söküp çıkardı. Adama bakıp gülümsedi hesapsızca. Yılların yüzünde çizgiler bırakacağı bu adamı bir daha görüp görmeyeceğinden haberi yoktu. Yanılmadığını görmeye geldim, derken neyi kastettiğini anladı. Kadın da yanılmamıştı zaten. Göz pınarlarının

ıslandığı tüm anlar o birkaç saniyenin içine gizlendi ve orada yaşandı sanki. Kadın elindeki bilekliği adamın avucuna bıraktı. Adam bu nesneyi öpmek için dudaklarına götürürken artık emindi ve huzurluydu. Hikâyeler anlatan gözleri usulca sessizleşti adamın.

Geldiği yöne dönerek yoluna devam etti kadın. Birkaç adım attıktan sonra kafasını çevirip ardına baktı, son bir fotoğraf gibi zihnine kaydedecekti adamı. Alabildiğine boş ve ıssız sokağın ortasında öylece dikildiğini idrak edince amansız bir ürperti geçti teninden. Ve sağ eli istemsizce kolundaki bilekliğin acımasız mevcudiyetine dokundu.

BİR SEÇİM GÜNÜ

AHMET ERGİN

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Narlı köyü muhtarı Ali Kemal, üç yıl önce öğrencisizlikten emekliliğe ayrılan okulu, köydeki birkaç genç kıza cep harçlığı vererek temizletti. İkindiden sonra gelen seçim sandığı ve paravanı özenle yerine koyup etrafı son bir kez kolağan ettikten sonra kapıyı kilitleyip evinin yolunu tuttu.

Ali Kemal, büyükşehir yasasıyla köylüğü çok görülüp mahalle statüsüne alınan, eski alışkanlığıyla köy dediği bu mahallenin üç dönemdir muhtarlığını yapıyordu. Son seçim kıran kırana geçmiş, az farkla çok istediği muhtarlığı yeniden kazanmıştı. Aylar öncesinden seçim sathına girmiş olan köyde tansiyon zaman zaman yükseliyordu. Son seçimin mağlup muhtar adayı Mürsel ve taraftarları ile kendi tarafları arasındaki sözlü atışmalar kahve ortamında ara ara şiddetlense de demokratik bir seçim için iki taraf da azami çaba sarf ediyordu. Ali Kemal ve onu destekleyenler üç dönemdir yapılan icraatları, Mürsel ve tayfası ise yapılmayan, eksik kalan yatırımları, kendi vaatlerini dillendiriyordu.

Ali Kemal, seçimi kazanacağını düşünüyor ama içinde filizlenen kuşkuya mâni olamıyordu. Saklamaya çalışsa da tedirgin hâlleri yandaşlarının gözünden de evdekilerin özellikle de hanımının gözünden kaçmıyordu. Eşi, elde ettiği muhtar karısı unvanını Mürsel' in o şımarık karısına bırakmak istemiyordu. Bunun için de Ali Kemal kadar çalışıyor, onu maddi manevi destekleyip ümitsizliğe düşmemesi için

elinden geleni yapıyordu.

Ali Kemal, o gece sıkılmaktan ağrıyan gözleriyle tavana bakarken bu gece uyku tutmayacağını anlamıştı. Heyecanı, umudu, hevesi; ümitsizliği, endişesi, kasaveti uykusuzluğuna eşlik ediyordu. Balkona çıkıp bir sigara tellendirdi. Mahalleyi esir alan karanlığa bakarken gelecek olan günün ona istediği muhtarlığı yeniden getirmesini diledi. Yeni günün kolay olmayacağını biliyordu. Bu kez Mürsel ve efradı, varlarını yoklarını ortaya koyacaktı, bunu biliyordu. Belki de bu kez başaracaklardı. Sigarasından çektiği son dumanı karanlık gökyüzüne savurdu. Uyuyamayacağını bildiği hâlde yatağına girdi. O gece Ali Kemal dışında uyku tutmayan biri daha vardı.

Saadet, zorlukla geçen sınav sürecinden sonra bu şirin ilçeye atanınca sevinçten dört köşe olmuştu. Bütün hayallerini, umutlarını, heveslerini de yanına almıştı gelirken. Neşeli, idealist, çocukları seven biriydi. İlçenin en kalabalık okulunda göreve başladığından yüreğinde kelebekler uçuyordu. Kısa sürede okula da ilçeye de alıştı. Günleri okul ve ev arasında huzurla geçiyordu.

Tüm ülkeyle birlikte ilçede seçim mahalline girince ve İlçe Seçim Kurulundan sandık kurulu başkanı olarak görevlendirildiği haberini alınca bütün neşesi tuzla buz oldu. Hiç istemediği hâlde seçimin üstelik muhtarlık seçiminin tam ortasına

görevli olarak düşmüştü. Görev tebliğ edildikten sonra İlçe Seçim Kuruluna başvurup görevden affını istemiş, başkanının olumsuz yanıtına iliştiirdiği güven veren sözlerinden sonra yatışmış olsa da o günü yüreğindeki vehimle bekleye başlamıştı.

O gece başını yastığa koyduğunda uyku tutmayan gözleri odayı arşınlarken kadın başına o kadar erkeğin içinde bu tecrübesiz haliyle ne yapacağını düşündü. Gecenin ilerleyen saatlerinde ancak dalabildiği uykusundan birkaç kez kâbuslarla uyandı, ezan okunmaya yakın artık uykudan beklentisi kalmadığından yatağından çıktı.

İlçe seçim kuruluna ait araba Narlı'ya vardığında Ali Kemal ve Mürsel karşıladı onları. Seçim için hazırlanan sınıfta mükellef bir kahvaltı sofrası hazırlatmıştı Ali Kemal. Saadet, kendisinden başka bayan olmadığı için huzursuz oldu. Herkesin iştahla yediği kahvaltılıklardan nezaketsizlik etmemek için birkaç lokma alıp işe koyuldu. Hazırlanması gereken evrakları, doldurulması gereken yerleri doldurdu. Kahvaltı bitip sigaralar içilmeye başlandı. Biraz sonra Mürsel de girdi içeri. Ali Kemal ile bakıştılar bir müddet. Bu bakışmadan sonra uzun müddet havasız kalmış, yer yer küf kokan sınıfta derin bir sessizlik oldu. Saadet, bu bakışmaya ve sessizliğe ne anlam yüklemesi gerektiğini bilemedi.

Seçim saati geldiğinde her şey hazırdu. Önce sandık kurulu üyeleri oylarını kullandı. Saadet, paravanın

arkasındayken bu seçimin tarafı olmamaya karar verdi. Oy pusulasını zarfa koyup Ali Kemal ve Mürsel'in meraklı bakışları arasında sandığa attı. Mürsel ve Ali Kemal'e bakarak hayırlı olsun, deyip yerine otururdu. Listedeki isminin yazılı olduğu yeri bulup imzaladı. Sandık kurulu üyeleri de oylarını kullanıp iki muhtar adayının elini sıktı. Önce Ali Kemal sonra da Mürsel geçti paravanın arkasına. İkisi de kendinden emin adımlarla attı oylarını. Oradakilerin oy verme işlemi bitince Mürsel, Ali Kemal hariç herkese sigara ikram etti. Ali Kemal de kendi cebinden sigarasını çıkardı. Anlamsız bir ifadeyle Mürsel'e bakarak yaktı. Saadet, duman altı olan bu ortamdan rahatsız oldu. Oy vermeye gelen kimsenin olmadığını görünce yerinden kalkıp pencerenin önünde durdu. Bakımsızlıktan paslanmış menteşeleri gıcırdatarak camı açtı. Dışarının temiz havası doldu içeriye. Ali Kemal, "Hocanın rahatsız oldu, içeride sigara içmesek mi?" diyerek sigarasını yere attı. Ardından bütün sigaralar tek tek söndürüldü.

Öğlene kadar pek gelen olmadı. Ezan okunurken Mürsel, ellerinde yemek tepsilerini taşıyan iki gençle birlikte içeri girdi. Yüzünde muzaffer bir eda vardı. "Yemek için ara verelim, bu saatte kimse oy kullanmaya gelmez."

diyerek hazırlanan sofraya buyur etti. Herkes bunu bekliyormuş gibi yerinden kalktı. Saadet de acıkmıştı lakin bu kadar erkeğin içinde rahat olamıyordu. Çekine çekine yanaştı sofraya. Ortadaki siniye birer ikişer dalan arsız kaşıklara onun utangaç kaşığı da eşlik etti sessizce.

Yemekten sonra oy verme işlemi hızlandı. Sanki herkes öğleden sonrayı bekliyormuş gibi akın akın geldiler bu eski taş binaya. Okulun içindeki kuyruk bitmeden dışarıda yenisi oluşuyordu. Saadet, kargaşaya mahal vermeden oy kullanacak olanların belgelerini titizlikle kontrol ederek birer ikişer içeri aldı hepsini. Yaşlılara, okuma yazma bilmeyenlere, yardıma ihtiyaç duyanlara kanunların izin verdiği ölçüde yardım etti. Her şeyini nizamını uygun yapması, bu kadar titizlenmesi hoş karşılanmadıysa da gençliğine ve tecrübesizliğine verdiler bu durumu. Gayet sakin, kendinden emin, ne yaptığını bilen bir havada iş ve işlemleri yasalara uygun bir şekilde yaptı Saadet. İki saat sonra yoğunluk tavsadı. Oy verilen sınıf yeniden tenhalaştı. Hepi topu yüz elli seçmenin oy kullanacağı bu sandıkta işini bırakıp ancak gelebilenler, geç kalanlar, mazereti olanlar da teker teker oylarını kullandı. Oy verme saatinin bitmesine kırk beş

dakika kala Ali Kemal, köyde olup oy kullanabilecek herkesin oyunu kullandığını belirtti. Saadet derin bir

nefes aldı.

Gergin ve tedirgin geçen kırk beş dakika sonunda oy verme işleminin tamamlandığını, sayım döküm işleminin başlayacağını, gizli oy açık sayım ilkesi hususunca sayım işleminin izlenebileceğini duyurdu Saadet. Dışarıda bekleyen kalabalık öbek öbek sınıfa doldu. Ali Kemalciler bir tarafa Mürselciler başka bir tarafa kümелendi. Saadet üzerindeki sorumluluğun bilinciyle kendisini süzen onca erkeğin bakışı altında oy zarflarını masaya döküp tek tek saydı. Sonra da oyları zarflarından çıkarıp saymaya başladı. Çıkan her oyda karşısındaki kalabalığın yüz hatlarının değiştiğini, heyecanlarının yükseldiğini fark etti.

Oylar sayıldıkça oturanlar arasındaki hareketlenme artmaya başladı. Gâh bir taraf öne geçti gâh diğer taraf. Bir taraf sevinirken diğer tarafın yüzü asıldı. Açılacak zarf sayısı azaldıkça yüzler gerginleşti. Hocanımın yanında sigara içmeyelim, diyen Ali Kemal başta olmak üzere hemen herkes kendi aleyhinde açılan oydan sonra ardı ardına sigara yakıp endişeli hallerini adeta sigara dumanından çıkardı. Ali Kemal lehine zikredilen bir oydan sonra Mürselcilerin oyun geçersiz olması gerektiği, mührün yanlış vurulduğu yönündeki itirazları yükseldi. Saadet, gayet sakin bir şekilde oy pusulasına yeniden bakıp pusulayı sandık kurulu üyelerine ve oradakilere gösterip geçersiz sayılması için bir gerekçe olmadığını söyleyince bir anda ortalık

karişti. İki grup arasındaki sözlü sataşma bir anda kavgaya dönüştü. Küfürler, hakaretler, yumruklar, sandalyeler havada uçuşmaya başladı. Saadet, ürkek bir kuş yüreğiyle birbirlerine saldıran erkek grubunun arasında nazenin bir çiçek gibi kalakaldı. Seçim güvenliği için dışarıda bekleyen jandarma olaya müdahale edene değin içerideki arbededen nasibini alan Saadet, düşerken başını masaya çarptı.

Hastane odasındaki pencereye vuran arsız yağmur damlalarını seyreden Saadet, dün gece olanları, başındaki ağrıyı, ambulans sirenini, doktorun korkulacak bir şey olmadığını, yirmi dört saatlik müşahede süresinden sonra çıkabileceğini söylerkenki yüz ifadesini düşünürken hemşire hanım içeri girip iki beyin onu görmek için izin istediğini söyledi. Üstünü başını düzelten Saadet kim olduklarını merak ettiği kişileri

buyur etti. Elllerinde çiçeklerle Ali Kemal ve Mürsel suç işlemiş mahcup çocuklar gibi başları önlerinde içeri girdi. Biri geçmiş olsun temennilerini öteki özür dileklerini bin bir pişmanlıkla iletip boyunlarını bükerek af dilediler. Saadet, iki muhtar adayının bu hâlini kavga edip sonra da müdür odasında af dileyen kendi öğrencilerine benzetip gülmemek için kendini zor tuttu.

ALİ İŞİK İLE SÖYLEŞİ

YAKUPHAN
GÜLEÇ

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

36

Merhabalar Ali Bey. Sizleri yazdığımız kitaplardan ve dergilerden, tanıyoruz. Bunun yanında editör, bir kamu kurumunda uzman olduğunuzu biliyoruz. Tüm bunların yanında sizleri daha yakından tanımak isteriz?

İlkokulu Balıkesir’de, ortaöğretimi Bursa’da, Üniversiteyi Viyana’da okudum. Ankara’da yaşıyorum. Bir yayınevinde editörlük yapıyorum. Okumaya, yazmaya ve düşünmeye çalışıyorum. Hayat dediğin hepi topu bu aslında. Üç cümlede anlatılabilen bir şey.

Balıkesir’de doğup büyüdüünüz. İlkokulu Balıkesir’de, ortaöğretimi Bursa’da okudunuz. Üniversiteyi ise Viyana gibi Türkler için derin bir anlamı olan bir şehirde okudunuz. Ankara’da yaşıyorsunuz ve sık sık farklı ülkelere ve şehirlere özellikle de İstanbul’a gidip geliyorsunuz. Yaşadığınız, gezdiğiniz mekânlarla öyküleriniz arasında hissettiğiniz bir bağ var mıdır?

Bazı önemli yazarların yaşadıkları şehirden çıkmadıklarını biliyoruz. Seyahat, öykü anlatma biçimimizi ve sesimizi mutlaka etkiliyordu. Ama gezmekle durmak arasında bir tercih yapmayı iyi öykü yazmanın sebepleri arasında göstermemizin doğru olmayacağı kanaatindeyim. Öykücü gerçeklikten kopardığı bir parçayı muhayyilesiyle yoğurup yeni bir gerçekliğe (edebiyatın kendi

gerçekliğine) bırakıyor. Bu aşamada mutlaka gezip gördüklerinden etkileniyordur. Ama bu iyi öykünün olmazsa olmazı anlamına gelmez. Seyahatlerin bazı yazarların tıkanıklıklarını giderdiğini biliyoruz. Bunun yanında muhayyileyi zenginleştirmede de elbette bir etkisi oluyordur. Ama bu sadece zenginleştirmekten ibarettir. Türlerin birbirine girdiği bir zamanda yaşıyoruz. Gezi notlarından ortaya çıkacak öykünün form olarak sıkıntıya düşme riski çok yüksek. Bıçak sırtı bir durum yani. Ayrıca yazmaya başlarken bir enkazın altına giriyoruz. Enkazın altından yazarak çıkarken, kendimizi yazarak başka bir dünyaya taşıırken takip ettiğimiz yolu, gördüklerimiz, dinlediklerimiz kolaylaştırıyor olabilir.

Beni Hikâyeden Çıkart kitabınızda farklı öyküler gibi görünse de aslında birbirini tamamlayan, kahramanı hikâyeden çıkartırken okuru hikâyeye dâhil eden bir serüven var. Kitabın öykülerini hazırlarken bu birlikteliği nasıl bir çalışmayla okurun beğenisine sundunuz?

Öyküleri yazmadan zihnimde Zehralan Dağı diye bir dağ imge oluşmuştu. Uzun süre bu dağın etrafından yürüdüm. Bana söyleyecekleri vardı.

Öyküler yazarken kurgulandı. Dünyada 'Zehralan' isminde bir dağ var mı bilmiyorum. Ama benim dünyamda oldu. Hepimizin zihninde gidip temizlenebileceğimiz, kirlerimizden kurtulabileceğimizi düşündüğümüz dağlar ya da benzer yerler vardır. Olmasa bu kirle nasıl yaşarız. Kitabın başından sonuna Zehir ve Zehiralan kavramlarına bazen uzaktan bazen yakından bakmaya çabaladım. Neyi ne kadar görebildim bilmiyorum. Beni Hikâyeden Çıkart, birbirini tamamlayan on öykü olarak da tamamı tek ve uzun bir hikâye olarak da okunabilecek bütünlükte.

Öykülerinizde dikkatimi çeken en önemli hususlardan biri doğaya ve eşyaya kıyafet giydirebilmeniz. İnsanın doğaya, doğanın da insana karıştığı bir atmosferle karşılaşıyoruz. Bu atmosferi nasıl kuruyorsunuz?

Benim çocukluğum bir dağ köyünde geçti. Ailem hala orada yaşıyor ve ben de sık sık gidiyorum. Sanatçının en büyük hafızası aslında çocukluğudur. Biz hep oradan bir şey sökeriz. İnsanın başkasıyla ilk karşılaştığı yer, hayatı ilk anlamlandırmaya çalıştığı yer çocukluğudur. Köy, insanın doğayla derin bir bağ kurduğu, doğanın insanı şekillendirdiği bir yerdir. Serttir. Uzaktan görüldüğü gibi değildir yani. Köyde büyüklerimiz hayvanlarla, ağaçlarla rahat konuşabilen insanlardı. Bizim de nasibimize biraz düştü diyebilirim. Yazarken doğayla ilgili bir cümle kurduğumda ve bunun sahte, yapay durmadığını fark ettiğimde çok sevinmişim. Çocukluğumun büyük armağanı olarak görüyorum.

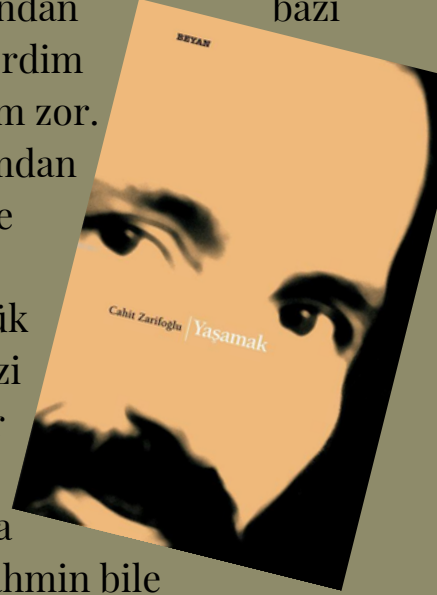
Doğaya ve eşyaya kıyafet giydirme meselesine insanın anlaşılmasını kolaylaştıran bir yerden baktığımızda ne kadar hayati olduğunu kavramış oluruz. İnsanın doğa ve eşyayla münasebeti kendisini görebilmesinin yollarından biri hiç kuşkusuz. Bunu öyküye taşımanın önemli olduğunu düşünüyorum.

Eserlerinizde daha çok kasabayı anlattığınızı ve bir öze dönüşe işaret ettiğinizi görüyoruz. Bu sizin için ne ifade ediyor?

Sezai Karakoç, Edebiyat Yazıları'nda "Küçük şehir veya kasaba, insanı keşfetmek, hatta edebî anlamda icat etmek için ideal bir birikim, geometrideki altın ölçüdür adeta." "Yani kasaba ve küçük şehir edebiyatı, bir nevi, edebiyatların genel şartlar alanı, bir nevi 'edebiyat demokrasisi' olabilir." diyerek 'Kasaba Edebiyatı'nı önerir. Karakoç'a göre köy edebiyatında kişi adeta yok olmuştur. İnsan köy edebiyatında topluluk fatalizminin kurbanıdır. Şehir de teknolojiyle, üretim-tüketim ilişkisiyle insandan uzaklaşmıştır. Orada insana yaklaşmak oldukça zordur. Hem ikisine de uzak hem de ikisine de açılan pencere, kasabada ve metropolleşmemiş küçük şehirde mümkündür. Ona göre yazar, insana en rahat kasabada yaklaşabilir ve orada anlatabilir. Karakoç'un söylediği şey edebiyatı küçük şehre mahkûm etmek değildir. Edebiyatın insana yaklaşabilmesidir. Esas olan insanın öyküde tüm çıplaklığıyla, ruhuyla olmasıdır. Öykünün insana daha dar alanda yaklaşabildiğini düşündüğüm için tercih ediyor olabilirim. Meselem kasaba, geçmiş, nostalji güzellemesi yapmak değil, insana ulaşabileceğim mesafeyi kısaltmak.

Yazma tecrübenizde size katkı sağlayan, etkileyen yazarlar ve metinler var mı? Bu eseri yazmayı isterdim diye düşündüğünüz bir eser oldu mu hiç?

Okuduğum birçok büyük eserin ve yazarın mutlaka katkısı oldu. Okuduklarım arasından bazı eserleri yazmak isterdim ama adlarını vermem zor. Çünkü okuduklarımdan daha iyi eserlerle de karşılaşacağımı düşünüyorum. Büyük eser, okur olarak bizi bir yerden başka bir yere taşımayı başarıyorsa yazarına neler yaşatmıştır, tahmin bile edemeyiz. O deneyimleri yaşamak anlamında önemsedğim birçok kitabı yazmak isterdim. Ama en çok Zarifoğlu'nun Yaşamak kitabını yazmak isterdim.

Öykülerinizi yazmadan önce ne gibi hazırlıklar yaparsınız, yazarken nasıl bir yol izlersiniz ve nihayete erdirdiğinizde neler hissedersiniz?

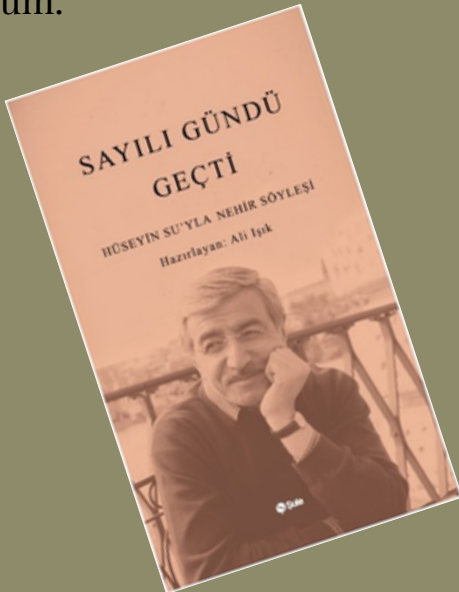
Öyküsünü yazabileceğim bir sesle, görüntüyle ya da durumla karşılaştığımda kısa notlar alıyorum. Zihnimde uzun süre döndürüyorum. Bir süre sonra çoğunu yazmaktan vazgeçiyorum. Bu süre zarfında bir yandan öyküyü kurgularken bir yandan da yazıp yazmama hususunu test etmiş

oluyorum. Sarmazsa, unutursam ya da ilk aklıma düştüğü andaki etkisi azalırsa yazmaktan vazgeçiyorum. Kurtulamazsam ve etkisi azalmazsa yazıyorum. Yazmaya iyi bir metin okuyarak başlamaya çalışıyorum. Öykü yazarken tasarladığımdan farklı, bambaşka bir hâl alabiliyor. Sanırım edebiyatın gücü de orada kendini gösteriyor. Yazar da kurgunun bir parçası hâline geliyor. Tamamlanınca demlenmeye bırakıyorum. Öyküye karşı soğukluğum oluşana kadar bekliyorum. Başka bir gözle bakabileceğim zaman öykünün üzerinden tekrar geçiyorum. Yayınlanmadan önce mutlaka dört beş dostumun fikrini alıyorum. Müdahaleleri olursa ve bunlar benim göremediğim yerlerse mutlaka dikkate alıyorum.

Öykü yazmak benim kendimle karşılaşabildiğim nadir meşguliyetlerden. Yazdığım öykünün beni bir yerden başka bir yere taşıması gerekiyor. Öykü nihayete erdiğinde ben de başka bir yere taşınmış oluyorum. O hâli seviyorum.

Yapay zekânın hikâye yazmaya başladığı bir dönemdeyiz artık. Sanata dair algıların farklı bir noktaya gittiği bir çağ. Bu konu hakkında neler söylemek istersiniz?

Ben yazarlığa okur üzerinden bakmıyorum. Yazar üzerinden bakıyorum. Yazının yazarını terbiye etmesi, onun görmesini sağlaması, onu diriltmesi cihetinden bakıldığında yapay zekâ yazma meselesinin çok dışında kalıyor. Bir okur olarak düşüncemse şu: Yapay zekânın insana, insanın kendisinin gayretiyle ulaşamadığı bir yerden ses verebileceğini düşünmüyorum. Şimdilik tabii.

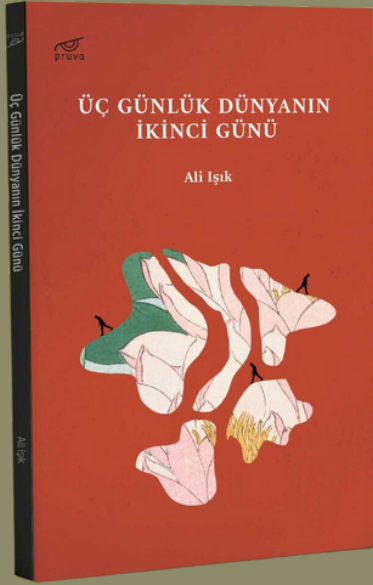

Son olarak yolun henüz başında olan kalemlere neler tavsiye edersiniz?

Yazmak isteyenlerin tavsiye dinleyeceklerini pek sanmıyorum. Yazmamayı başaramadığı için yazıyordur zaten. Tavsiye edebileceğim tek şey neden yazdıkları üzerine çokça kafa yorsunlar. Çünkü yazarın yolculuğunu bu sorunun cevabı belirliyor. Bu yolculukta ciddi sorulara ihtiyacı var yazarın. En temel sorusu da neden yazdığıyla alakalı. Yazarın neden yazdığına verdiği cevaplar elbette yolculuğu boyunca değişiklikler gösterecektir. Sürdürülebilir bir yazarlığın temel motivasyonu, aramaktır. Bildiklerini birilerine anlatmayı değil de yazarak öğrenmeyi önceleyebilirler. Bir de nitelikli eser okumalarını söylemeye hacet bile yok sanırım.

Teşekkür ederiz.

Ben de çok teşekkür ederim.

AYDIN AKDUMAN
**NİHAYET
TAMAMLANASICA
MAHLÛKAT**

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

42

Yerdeki su birikintilerinin bile yansıtamayacağı kadar yaşlandığım bir dönemdeydim ve son yolculuğuma çıkabilmek için hazırlamış olduğum bavulun içerisinde ne olduğunu hatırlayamamakla ödüyordum geçmişimde atmış olduğum yanlış adımların bedelini; hâlbuki hiçbir zaman aklıma gelmedi bu adımların nabzını teker teker tutmak. Bir şeyleri muhafaza etmek konusunda asla iyi olamadım. Bu yüzden sayıların beni alıp götüreceği tek sonsuzluğun ölümün ta kendisi olduğunu kabullendiğim gün, cebimde taşıdığım yıpranmış not defterine karaladığım tüm telefon numaralarını sayfalardan yere doğru üfledim ve sayılardan filizlenen çiçeklere yakın zamanda kaybettiğim dostlarımın isimlerini verdim. Her bir dostumun kendine has gülümsemesiyle büyümesini izleyemeden ve fakat yalnızca kokularını tüm duyularımda muhafaza ederek, beni alıp götürececek son ihtiyar trenin üçüncü vagonunda, dönüşsüz biletimin bana kibarca gösterdiği kompartımana doğru ağır adımlarla ilerledim.

Rayların durmuş kalbi yavaşça atmaya başladığında, yüzümü döndüğüm camın dışında hareketlenmeye başlayan zamanın akışına kapıldım. Ölümün yuvası toprağın, üzerindeki tüm yaşamla birlikte görebildiğim geleceğin tersine doğru ilerlemesini, köklerine sadık süzgün ağaçların boyunlarını büküp toprağı takip etmesini ve nihayetinde geceleri üşüyen tüm

tepelerin, geride bırakmaya başladığım anılarıma doğru usulca yol almasını izlerken, bütün yolculuklarımda bana eşlik eden adamın yanımda oturduğunu ve akıp giden dünyanın seyrine benimle birlikte daldığını fark ettim. Yorgun gözlerimde aradığı anlayışı ona geri dönülmez yolculuğuna çıkan bir insanın sorgulayan bakışıyla verdim. Yorgun, anlayışlı gözlerle karşıladı bakışlarımı.

Karşılıklı susuşumuz üzerinden kaç istasyon geçti, gözlerimizde aradığımız geçmişin kumsalında ayaklarımızla bıraktığımız izlerin sular tarafından yutulduğunu izleyişimizin ardından kaç ağaç kendini geçmişin kollarına bıraktı, gülüşümüze kederin dokunuşunun ardından kaç dal çimenin titreyerek çiğ damlalarıyla oynadığına şahit olduk, şu an kestirebilmek çok güç. Fakat henüz konuşmaya başlamamış olmasına rağmen, yol arkadaşımın temizlediği gırtlğından çıkacak sözlere daha şimdiden hasretle, derin bir susuzlukla, pırıl pırıl bir özlemle sarılıyordum. Yarım kalmış öykülerini hatırlattım ona. Eksikliğini hissedeceğimiz bir yaşamın sonlanmasından alacağımız hazzın da eksik olacağını, başladığımız öykülerin birer sonu olmadığı müddetçe ölümlü bir sonsuzluğun esiri olacağımızı, tükenmenin çoğalmak, çoğalmanın ise tükenmek yerine geçeceğini ve nihayetinde insan olmanın ölümlülüğüne belki de bir daha adım atamayacağımızı, bakışlarımı sabitlediğim yüzüne akıttım. Kompartımanın camı anıları hızla silip

süpürmekle geri dönülmez bir yolun hizmetkârlığını yaparken, yol arkadaşımın gülümsemesinden süzülen kelimelerin anlamlarıyla kucaklaşmasını, almayı arzuladığım soluğu reddetmeye çabalayan nefes boruma inat, vakur bir duruşla dinledim.

“Kimdir bu hayatın bir öykü olduğunu iddia edebilecek kadar naif olan? Hiçbir zaman bir öykü olamadı hayat. İnsanların aklında binlerce küçük öykünün bir türlü tamamlanamamasından, hep bir yarım kalmışlıktan, hayal kırıklıklarının açtığı delikleri umutla yamamaya çabalamaktan ibaret, dipsiz görünen çukurun elbet bir dibi olabileceğine inanmamızı sağlayan hafızamızın yarattığı bir anılar denizi olarak kalmakla yetindi sadece. Sana anlattıklarım öykü değildi. Başlangıcı olmayan, zamansız, köksüz bir ifadeler birikimiydi sadece. Hayatın ve yaşayanların öykülerini yazan insanların korktuğu ölümlülük durumudur, onlara yarım kalmanın dayanılmaz acısını aşıl原因an.”

Üşümeye başladığımdan olacak, dağların ardındaki uykusuna çekilmeden önce pembeleşen bulutların arasından uzattığı eliyle okşamaya başladı, kurumaya yüz tutmuş yanaklarımı son akşam güneşim. Bastonumun ılık sırtına dayadığım çenemden süzülen renklerin vagonun zeminine karışmasını izledim. Bir de yol arkadaşşımdan damlayan kelimelerin

ılık bir meltemle silikleşmesini.

“Hayır, yanılıyorsun. Hatalarımız günahlarımız değildir; ne de öykülerimiz. Eğer her bir yanıımız öykü olsaydı, geçmiş berraklığını yitirmiş puslu bir nehirden farksız olur, gerçekliğin altında tek bir anı bile ezilmezdi. Ölüyoruz, sırtımızda yarım kalmış öykülerimiz, umutlarımızla yamadığımız anılarımızla ölüyoruz. Bu son yazıldı bize. Başka bir sonsuzluk yok; sadece yaşamaktan korkmuş olanların gölgeleşme sevdasından ibarettir bu sonsuzluk arzusu. Yüreğini ferah tut, yol arkadaşşıım; yarım kalmış olsak da hayatta, orada bir yerde ölümle tamamlanacağız.”

Gecenin beline sarılmasına sessiz kalan gökyüzünün altında rayların kalp atışı yerini sessizliğin mutlak varoluşuna bıraktı. Işığın uykusuna gömüleceği tünelin girişinde gözlerimi yumsam da yudum yudum içilen sessizliğimin öyküsünün yarım kalmasına vicdanım el vermediğimden, gözlerimi açıp kendisine veda etmek için usulca yol arkadaşşıma döndüğümde, karşımda karanlığa teslim olmuş, sönük ve lekeli bir camdan başka hiçbir şey göremedim.

ÖYKÜ YAZMAK HİKÂYE OLMAK

NEVİN ARVAS

"İnsan o kadar çok hikâye anlatırsa kendisi hikâye olur ve hikâye ondan sonra da yaşar. Böylece insan ölümsüz olur."
Big Fish, Tim Burton, 2003 (Film)

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Tutku ne denli kılık değiştirirse değiştirsin, karanlık oluşuyla bile kendini ele verir. Boşuna saklanmaya çalışan bir bakışın ardından tüm heyecanını açığa çıkarır. Hangi kılığa bürünürse bürünsün hep aynı ikiyüzlülüktür bu. Soğukluk ya da öfke hatta kibir ya da nefret maskesini kuşanır ama iş işten geçtikten sonra. Bin bir türlü kıyafeti olan bu karanlığın hikâyesi, Ejder'i anlatmama izin verin lütfen.

Annem? Hiç kuşkusuz onu herkesten önce duyumsadım, anladım. Annem benim için kardeşlerimden ya da babamdan çok farklıydı. Benim bir parçamdı. Kendimi, varlığımı anlamaya başladığım ilk gün onu da duyumsamıştır. Yaşamımın en acı aşkı annemle ilgilidir. Kimi ve neyi seversek sevelim bu aşk içinde biraz acı taşır. Sevdigini yitirme kuşkusu sonsuza dek sürer gider. Bana hayat veren, yüreğime

acı ve sevgiyi yerleştiren anneme olan hissim çocukluğumun ilk çağlarına denk gelir. Onun yüreği de tıpkı benim gibi yoğrulmuştu. Çocukken onun gözlerinde binlerce kez gözyaşı gördüm. Yüzlerce kez dudaklarından acı dolu şarkılar döküldüğünü duydum. Gözleri hep uzakta bir yerde, unutulmuş bir mezar gibi. Adı sonsuza dek yaşayacak. Bana bir kez bile elini kaldırmayan annemin, benim için, yolu yücedir bütün yollardan, düşünceleri yücedir tüm düşüncelerden.

Annem Karakaban'ı çok severdi. Annemin büyük dedesi Ejder'den kalan bu çiftlik babasının borçlarına karşılık satmasından sonra hatıralarıyla tarihe gömülmüştü. Kendi bekçiliğini kendi yapan bu taş bina annemin hüznü dolu çocukluğunun en önemli resimlerinden biridir.

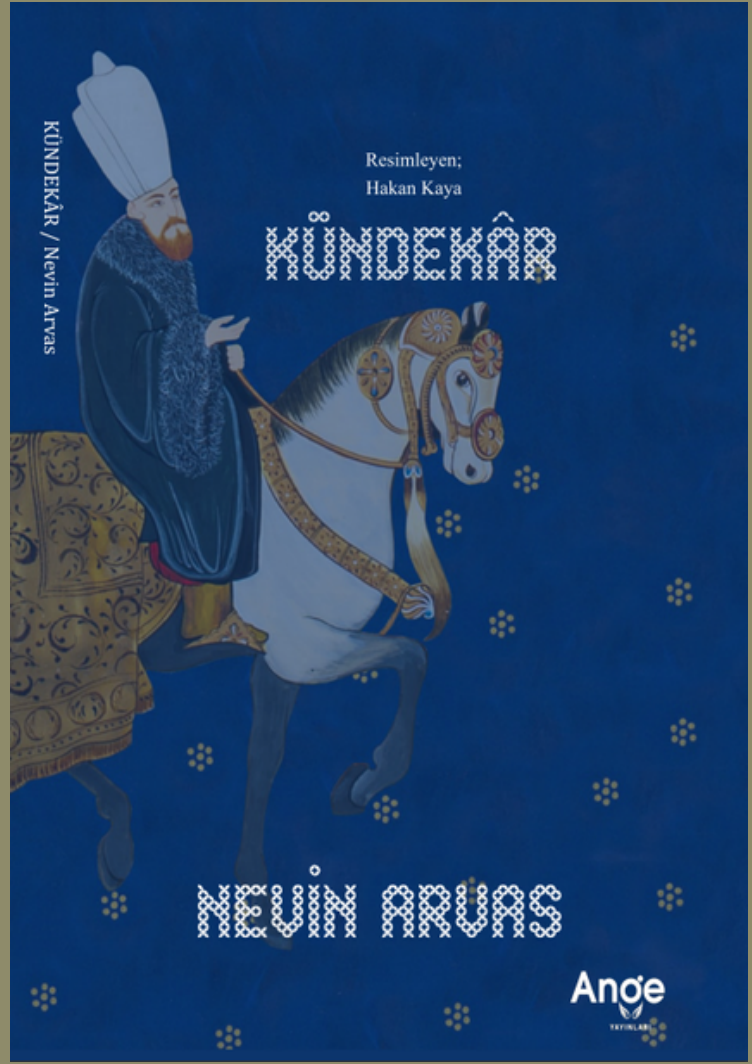
Annemin soğuk kış gecelerinde Ejder'in karanlık hikâyelerini

anlattığı o günleri hiç unutamıyorum. Annemin sobada yanan odun ateşinin tavana vurduğu odamızda, kardeşlerim ve bana anlattığı Ejder masalı kulaklarımda hep çınlamıştır ve onu anlatma istediği yıllarca bir gölge gibi peşimde dolandı.

İnsan neden derinliği, uzaklığı, genişliği, yüksekliği, bilinmezliği, tehlikeyi, bir şey ya da biri için hayatını vermeyi çocukluğunda öğrenir? Galiba, alın yazımıza düşen her şeyi, yaşamı ve toprağı yaratıcı verdiği için. Ejder de Yaradan'ın verdiklerinden biri olarak çocukluğuma düşmüş gerçek bir hikayeydi. Çocukluğumda bana anlatılan, okunan masalların tadında olduğunu anımsıyorum. Annemin belirsizliğe ve olağandışılığa ait sözleri ne kadar büyüleyiciydi: “Dağlar, denizler, ovalar ardında... Dünyanın ta öbür ucunda... Bilinmeyen bir devlette... Güzeller güzeli bir padişah kızı...”

Ejder de işte tam böyle bir yerde duruyordu.

OKURLARA DÖKÜLEN YÜKLER ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Sevgili okurlarımız,

11. sayımız itibariyle yeni bir bölümde sizlerle hasbihal etmek istiyoruz. Bu bölüm, her ne kadar iletişim imkânları çok rahat olsa bir türlü sohbet edemediğimiz okurlarımız için.

İki yıla yakın bir süredir çıkardığımız Öykümen'in okurlarını her daim merak ettim. Fakat bu merakı bir istikâmete yönlendirecek zihni imkânı kendimde bulamadım. Çıkardığımız her sayının kimlere ulaştığını rakam bazında görsek de bizim için hiçbir zaman yeterli olmadı.

Dergiciliğin bir kadro işi olduğu ve bu kadro içerisinde merkez konumda “okur”ların yer aldığını düşünüyorum. Sonraki sayılarımızda sizlerle olan sohbetimizi derinleştirmek ve edebiyatın seyrini birlikte yakalamak istiyoruz. Kısacası sizlerle dertleşeceğimiz bir alan olacak burası.

Girişin ardından kendimi tanıtırsam eğer adım Yakuphan. Derginin üç kurucusundan biriyim. Çocukluk dönemimde pek çok kişi gibi şiir yazarak başladım bu serüvene. Yazmak, insanın içinde parlayan yıldızların göklerde ışıması gibi. İlk yazdıklarımın kalan hisleri böyle anlatabilirim. İlk gençlik yıllarımda ise şiir yanında özellikle deneme ve hikâye yazma isteği güçlendi. Giderek şiirden uzaklaştım. Yirmili yaşlarımda yazma serüvenim tamamen nesre kaydı. Okumak ise beni her zaman mutlu eden, karamsarlıktan uzaklaştıran ve yeni imkânlar sunan adımlar atmamı

sağladı. Yazmaya ara versem de okumaya hiçbir zaman ara vermedim.

Arkadaşlarımla bir fanzin ve iki dergi kurduk. İkisi kapandı, biri hala hayatta. Her bir ekip bana yeni şeyler öğretti, neyi yapıp neyi yapmamamız gerektiğini özellikle. Son günlerde çekmekte olduğum sancılar, yazı serüvenime ve dergi çalışmalarına yeni bir yol açmak için okurlarımızla dertleşeceğimiz bir bölüm kurmak fikrinin oluşmasını sağladı. Sizler de yazma tecrübelerinizden okuduklarınıza, edebiyata dair konuşmak, dergimizi eleştirmek, yazının yüküne ortak olmak ve bizimle paylaşmak isterseniz oykumenedebiyat@gmail.com adresine e-posta atabilirsiniz.

Okurlarımızdan gelen eleştiri ve düşünceler arasından bazılarını burada paylaşacağız. Ayrıca bizlere eserlerini gönderen arkadaşlarımıza yapmış olduğumuz dönüşlerin bir kısmını izin almak kaydıyla yayınlamayı düşünüyoruz.

Okurlara dökülen yüklere talip olanları bekliyoruz.

Yakuphan Güleç

ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

50

Son Öyküler, William Trevor,
Çev.: Püren Özgören,
Öykü, Yüz Kitap,
Ekim, 2023
(Tanıtım Bülteninden)

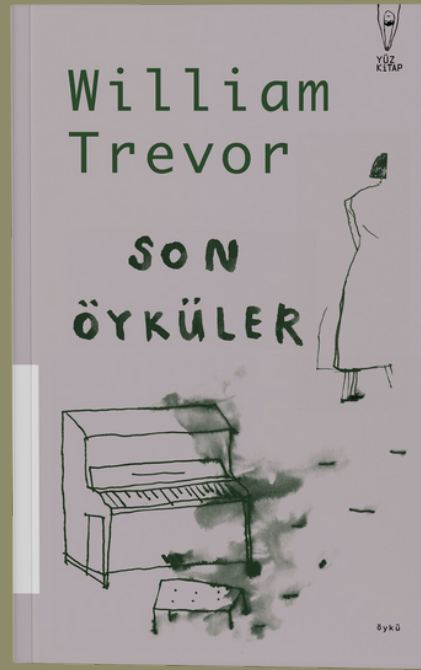
William Trevor'un ölümünün ardından yayımlanan Son Öyküler yazarın daha önce gün yüzüne çıkmamış öykülerinden oluşuyor.

Bu öykülerde yarım yaşanmış hayatların pişmanlığı, tekdüze bir varoluşun yılgınlığı, içkin bir yalnızlığın getirdiği derin hüznün anlatılıyor: Bir piyano öğretmeni, öğrencisinin ufak tefek hırsızlıklarına çocuğun müzik yeteneği hatırına göz yumar. Bir seks işçisi hafıza kaybı olan bir tablo restoratörünün birikimlerini çalar. Engelli kuzeniyle birlikte yaşayan bir kadın, emekli maaşını almaya devam edebilmek için adamın ölümünü gizler. Bir öğretmen ile öğrencisi arasındaki yarım kalmış bağ, kızın yetişkinliğinde ilişkiye dönüşür.

Yalnızlığın ölümle bile sonlanmadığını hissettiren bu öykülerde, mutluluk hep kısa sürüyor çünkü kahramanların geçmişten taşıdığı hasarlar bir türlü tamir edilemiyor. Yine de insanlar bütün yılgınlıklarına karşın sonunda bir şekilde hayata tutunmayı başarıyor.

William Trevor "İrlandalı Bir Çehov" değildi, "İrlanda'nın Çehov'u" da değildi. O İrlandalı William Trevor'dur ve hep de öyle kalacak.

— Julian Barnes

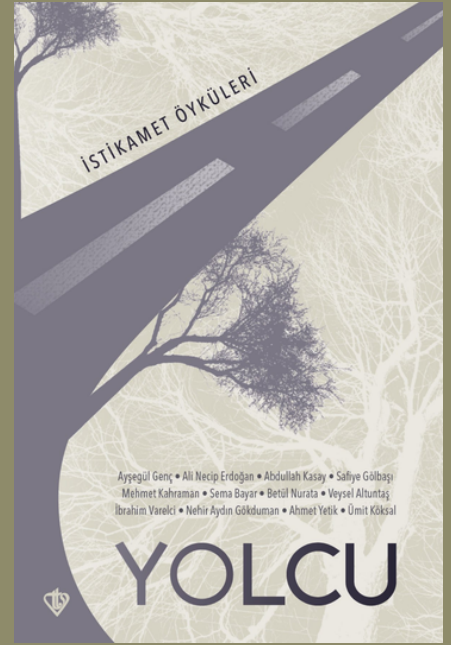
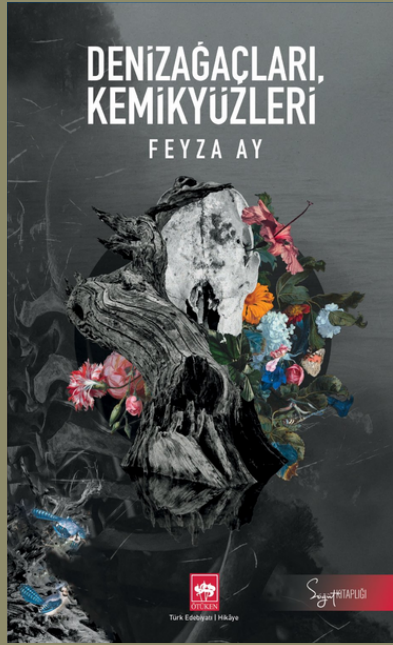
Bir İlham Kuşu
-İlhamını Doğadan Alan İcatlar-,
Süleyman Çınar, Öykü (Çocuk),
Cezve Çocuk Yayınları, Ekim 2023
(Tanıtım Bülteninden)

Hızlı trene, helikoptere, denizaltıya, ayakkabıya ve günlük hayatta karşına çıkan birçok icada bir de Bir İlham Kuşu ile bakmalısın. Sayfaları çevirdikçe senin de kafanın içinde ateş böceklerinin uçuştığını göreceksin.

Denizağaçları, Kemikyüzleri;
Feyza Ay, Öykü, Ötüken
Neşriyat, Ekim 2023
(Tanıtım Bülteninden)

Denizağaçları, Kemikyüzleri bir Çingenenin düşürdüğü elmanın yuvarlanmasını seyrederken insanlığın kaderini yenemeyişini, içindeki sesi çoğaltmaya çalıştığında dudaklara zımbalanan teli, turuncuyu siper almanın çaresizliğini anlatır. “Denizağaçları”nda, alışılmışın içinde olup bitenler ilk kez görür gibi izlenirken “Kemikyüzleri”nde, insan zihninde ve ruhunda kat kat derine inip hapsolunan karabasandan uyanma çabasındaki o aşına duyguya varılır. Bildik dünyanın seyrinde bir çocuğun hayal gücüyle, tanıdık olan olağanüstüne evrilir. Bir kemiğin kesildiği yerde perdeler iniverir.

Feyza Ay, kelimeleri bağırarak söylemekten sessizliğinden alır gücünü. İfşa edilmeyen ne varsa bir işaret, bir imge, bir hareket üzerinden okura geçer. Distopik dünyanın karamsarlığından masum çocukların renklerine, ruhların fiyakalı hüznlerine uzanan hikâyeleriyle ne kadar bilinse de hep bilinmeyen bir keşifle karşılaşılabilirliğini hatırlatır.

Yolcu İstikamet Öyküleri, Kolektif,
Ed.: Sıddık Yurtsever & Rukiye Oktan
Öykü, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları,
Eylül 2023
(Tanıtım bülteninden)

Yolcu kim?” “Sen, ben, hepimiz...” “Yol uzun mu?” “Üç günlük.” “Yolculuk zor mu?” “Hem kolay hem zor. Kolay ile zor iç içe değil mi zaten?” “Yolun sonu nereye varıyor?” “Sonsuz hayata...” “Orası güzel mi?” “Çok güzel. Sen yeter ki istikametini kaybetme!”

ÖYKÜMEN SÖZLÜK

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Sanatın Nesnelliği Üzerine:

“ Heinrich Wölfflin ‘Sanat Tarihinin Temel Kavramları’ adlı kitabına, Ludwig Richter’in bir anısıyla başlar: Richter, gençliğinde bir gün, üç arkadaşıyla Tivoli’de belirli bir manzara parçasının resmini yapmak istemişler. Her dördü de tabiattan kıl payı ayrılmamaya karar vermişler. Ama model aynı olduğu, hepsi gözlerinin gördüklerine tam bir doğrulukla bağlı kaldığı, hepsi de yetenekli sanatçılar oldukları halde gene de sonunda, dört ressamın kişilikleri kadar birbirinden apayrı dört resim meydana gelmiş. Richter bundan, nesnel görüş diye bir şeyin asla var olmadığı ve her sanatçının renk ve şekilleri, kendi mizacına göre, başka başka yollardan kavradığı sonucunu çıkarır.”

(A. Mümtaz İdil, *Gerçeklik ve Roman*, s. 7, *Dayanışma Yayınları*, 1. Baskı, Nisan 1983. Ankara.)

Öykünün Kökeni:

“Romanın köklerini ararken kimileri nasıl on yedinci yüzyıl başlarına uzanıp Cervantes'in Don Quijote'sini milat alıyor, dahası Milat'tan çok öncelere gidip Homeros'un Odyseia'sında roman sanatının izlerinin peşine düşüyorsa, öykünün köklerine yöneldiğimizde de on dördüncü yüzyılda Chaucer'ın Canterbury Hikâyeleri ve Boccaccio'nun Decameron'uyla yetinmeyip, Hindistan'dan kaynaklanarak İran'da, Arap ülkelerinde boy atıp gelişen, oralardan Avrupa'ya erişen Binbir Gece Masalları'na varabiliriz belki de. Ama romanın da öykünün de kökeninde, yüzyıllar boyunca ağızdan ağıza aktarılan söylenceler, masallar, fabllar ve kıssaların, başka bir deyişle insanın onsuz edemediği hikâye anlatma tutkusunun yattığı açık olsa gerek. Bu hikâye anlatma tutkusunun sözlü geleneklerden evrilerek yazılı anlatı sanatına erişmesi ise, insanın uygarlaşma sürecinin sonuçlarından biri olarak görülebilir.”

(Celal Üster, *İngiliz ve Amerikan Edebiyatında Kısa Öykünün Büyük Ustaları*, s. VII, İş Bankası Yayınları, 1. Basım Kasım 2016. İstanbul)

Kuşlar

TÜBİTAK Marmara Teknokent destekli olan YazGönder platformu, yayınevleri, dergiler ve sanatçılar arasında etkin bir koordinasyon ve yazın dünyasının dijital dünyaya entegrasyonu amacıyla geliştirilmiş bir sistemdir. Sanatçılar çalışmalarını dergi ve yayınevlerine YazGönder üzerinden gönderebilir, yayınevleri ve dergiler de kendilerine gönderilen çalışmaları sistem üzerinden kolayca takip edip cevaplandırabilirler.

YazGönder

Kuşlar Nasıl Uçar?

Bir dergi veya yayınevi [Dergi&Yayınevi Girişi](#) butonuna tıklayarak hesap oluştururken bir sanatçı ise [Sanatçı Girişinden](#) hesap oluşturur. Dergi veya yayınevi kendisine ait bu hesaptan dilediği gibi ilan oluşturup başvuru şartlarını belirler. Dergi ve yayınevleri tarafından açılan her ilan aynı anda YazGönder ve sanatçıların anasayfasında görünür. Bu ilanlara sanatçılar tarafından yapılan başvurular ise yalnızca ilgili ilanı açan dergi ve yayınevinin sayfasında “Cevap Bekleyen Başvurular” kısmında görünür. Dergi ve yayınevleri gelen başvuruları online okuyabilir veya dosya olarak indirip değerlendirebilirler. Eser değerlendirildikten sonra ‘Kabul Et’ veya ‘Reddet’ butonlarına tıklanarak eser ile ilgili yayınevinin cevabı sanatçıya iletilir. Dergi ve yayınevleri eser sahiplerine sistem üzerinden mesaj da iletebilirler. Ayrıca dergi ve yayınevleri kendilerine yapılan başvuruyu ‘Markaja Al’ butonuyla markaja alabilirler fakat bir başvuru markaja alındığında eser sahibine buna dair herhangi ileti gitmez. Sanatçılar ise anasayfalarında gördüğü dergi ve yayınevleri tarafından açılan ilanlardan dilediklerine başvurabilirler. Sanatçılar yaptıkları başvuruların akıbetini ise kendi hesaplarından/sanatçı panelinden takip edebilirler. Sanatçılar kabul ve ret aldıklarında kendilerine ayrıca YazGönder tarafından bilgilendirme e-maili gönderilir.

Yayınevi, dergi ve sanatçılara avantajlar sağlayan YazGönder yazın dünyasının iş yükünü büyük ölçüde azaltmayı hedeflemektedir.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

YazGönder

 <https://www.yazgonder.com/>

 info@yazgonder.com

 <https://www.instagram.com/yazgondernoktacom/?hl=tr>

 <https://twitter.com/yazgondercom>

 <https://www.facebook.com/yaz.gonder.3>